

Rúbí Tani Márokò dré tìsìle dhi

© 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Licence - Creative Commons CC:BY-NC-ND

Rúbí Tani Márokò dré tisìle dhi

Búkù kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Dhya búkù kònìdhi ni tisìlepi dhi tá Márokò 'i. Akódhi nda tá Yòwánì Márokò, àzìàmù Pólò kya Bàrànába be dhi 'i (Tà 'òle dhi i 12:25). Akódhi tá kpà àzìàmù Pètèró àdhya 'i (1 Pètèró 5:13). Do tá tà í dré yìle àyi nda i véna dhi i, búkù kònìdhi ni tisìzo. À adré kisùá dhi, búkù su Rúbí Tani ni tà dri dhi i kòfalé dhi, búkù Márokò àdhya kònìdhi búkù tisìle drìdrì dhi 'i.

Kìdhólé búkù kònìdhi ni kìdhoma lésè dhi, Márokò adré tadhá ngádra 'á dhi, Yésu Giká ni Mvágó 'i (1:1; 1:11; 3:11; 5:7; 9:7; 14:61-62; 15:39). Tàko ko, Yésu nda adré tírì kònzi kì dro topfòle mómí i lésè, adrézó mómí kì tídrì àyi kì drà i lésè, adrézó tà àruka bí líndrìga ró dhi kì 'o, tadházóá dhi, àyi rìnyí angá Giká vélésè káyà dhi. Rìnyí nda sè dhi, adré kpà tà tadhá kúlí lanzìlanzi sè, adrézó ndìndì mómí kì tàkonzì tri. Dì, búkù kònìdhi ni kìdhoma na dhi, adré ína tàá ngádra 'á dhi, i àdhi 'i yà dhi ko. Be ró dhi, adré àyi zi Mómí ni Mvá ro, mómí i kòkisùró zyà tà dré adrélé 'òle ìndì tadhálé dhi i 'íká, gò ì kòka'ìró akódhi ndò.

Márokò adré tà Yésu dré 'òle ìndì tadhálé dhi kì kípè tisìle àyi búkù kònìdhi léna. Adré àrà do bí adrézó tà ru 'obhá Yésu ni pòsò kùdù sè dhi kì tífí. Tàko ko, tà nda i adré tadhá ngádra 'á dhi, Yésu àdhi 'i ya dhi. Kùdù ro dhi, Yúdà ànzi kì kàdrì bí dhi i gà akódhi gágà. Dì, akódhi ni lebèbhá tífí dhi i nì tàle dhi, akódhi Giká ni Mvágó 'i bàti dhi be.

Tà kàdrìkàdrì búkù kònìdhi léna dhi kì atìma

- 1) Látì ledema Yésu dré àyi àzì 'òzo dhi (1:1-13)
- 2) Yésu ni àzì bvò Gàliláyà àdhya na dhi (1:14-9:50)
- 3) Yésu ni atsí ngázo Gàliláyà lésè ìle Yèrúsalémà na dhi (10:1-52)
- 4) Yésu ni pòsò kùdù, ìndì akódhi ni dràma (11:1-15:47)

5) Yésu ni ngàma dràdrà 'àsè dhi, ìndì akódhì ni mbàma bhù na dhi
(16:1-20)

1

Yòwánì Bàtísimò fèlepi ledé láti Mírì Yésu dré

(À kònò kpà Mátáyò 3:1-12; Lúkà 3:1-18; Yòwánì 1:19-28)

¹ Kònìdhi Rúbí Tani, Yésu Krísto, Gìká ni Mvágó ni tà dri dhi 'i.^a

² Ngóro pròfètà Èsáyà dré tisìle Gìká ni Kúlí na dhi tñni dhi, Gìká tà tá dhi:
«Mí nò ká! Má ni dhya dra áma kúlí longólépi dhi ni mu lile mí kandrána.
Akódhì nda ni láti ledé mí dré.^b

³ Akódhì dhya adrélépi kúlí loyó duku na dhi 'i.

Adré tàá dhi: «Mì kòledé láti Mírì dré alìzo!

Mì kòlotó láti atsálé pyà akódhì dré!»^c

⁴ Dì Yòwánì Bàtísimò fèlepi pfò tá duku na gò, kídholé adrélé bàtísimò fe móndí i dré. Adré tá longóá àyi dré dhi, ì kòladzá àyi kì togó gò, bàtísimò dòzo, Gìká kòtrìrò àyi kì tàkonzì i be dhi bvó. ⁵ Dì móndí zyandre dhi ì adré tá apfòle bvò wáyì Yùdáyà àdhya lésè ìndì Yèrúsalmà lésè, alìle Yòwánì vélé. Ì adré tá àyi kì tàkonzì kì ta ngádra 'á gò, akódhì dré adrézó bàtísimò fe àyi dré yìandre Yòròdánè àdhya na.

⁶ Yòwánì asó tá kítá ledélé kàmílò bhí sè dhi í rú, káfà ledélé kà'wá kíní sè dhi ni 'izo àyi kípílé 'á. Adré tá kísa nya, adrézó kpà apé mbì na dhi ni mbe.

⁷ Adré tá longóá móndí i dré dhi: «Dhya àlo áma lavúlépi rìnyí sè dhi ni adhé má bvó. Má kitswá akódhì nda ni lindrì sè ko. Má kitswá ndìndì tandile akódhì ni kámókà bã tri bwà ko. ⁸ Má adré mána bàtísimò fe àmi dré yí sè. Dì, akódhì ni ìna

^a1:1 Wárágà àruka Gìká ni Kúlí tisìzo àyi dri dhi i léna dhi, à adré kúlí kòni kì kisú ko: «Gìká ni Mvágó».

^b1:2 À kònò Málákì 3:1.

^c1:3 À kònò Èsáyà 40:3.

bàtísimò fe àmi dré Tírí Lólo sè.»

Yésu ni bàtísimò dòma, ìndì akódhi ni tabhìma duku na dhi

(À kònò kpà Mátáyò 3:13–4:11; Lúkà 3:21-22; 4:1-13)

⁹Lókyá nda sè dhi, Yésu dré angázó Nàzàrétà Gàliláyà le dhi lésè, alìle bàtísimò do Yòwánì véle Yòròdánè na. ¹⁰Dì gbă lókyá Yésu dré tá adrérà'a apfòle yí lésè dhi 'á dhi, dré bhù nòzo ru lanzírà'a gò, Tírí Lólo nòzo asírà'a kòbhòlà tìni adhéle í dri. ¹¹Gò kúlí dré apfòzo bhù lésè tàá dhi: «Mì áma Mvágó má dré lèle tò dhi 'ì. Áma togó adré kinílé ámi tà sè tò.»

¹²Gbă lókyá nda sè dhi, Tírí Lólo dré Yésu ni drizo lizo ába duku na. ¹³Kònàle dhi, Sàtánà dré akódhi ni tabhìzo litílé kítú nyadhi-rì. Akódhi adré tá adréle kà'wá mbì na dhi íbe, ìndì ángéló ì adré tá akódhi ni ledé.

Yésu kidhó áyi lebhéhá ki azí

(À kònò kpà Mátáyò 4:12-22; Lúkà 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴Yòwánì ni rùma bhèle bǎdzó na dhi àmvolésè dhi, Yésu dré lizo bvò Gàliláyà àdhya na gò, kidhólé adréle Rúbí Tani angálépi Giká vélesè dhi ni longó móndí ì dré. ¹⁵Adré tá longóá dhi: «Lókyá kitswá dre. Giká ni Òpì atsa ànyi dre. Mì kòladzá àmi ki togó agòzo Giká véle! Mì kòka'ì Rúbí Tani!»

¹⁶Kítú àlo, Yésu dré tá adrérà'a atsílè tǎpǎriandre Gàliláyà àdhya mìlésè dhi 'á dhi, nò tá Sìmonà ì adrúpi ni Àndréyà be, adrérà'a àyi ki kimbá bhe yí na. Àngyá ko, àyi tá kosyá bebhá 'ì. ¹⁷Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì alì má vésè. Kidhólé nyànomvá dhi, mì gò véle adréle kosyá bebhá ì ró ko. Má ni àmi ki 'o adréle móndí ndabhá ì ró.» ¹⁸Dì gbă lókyá nda sè dhi, ì dré àyi ki kimbá ki tayízo gò, ì dré ngàzo adréle akódhi ni lebe.

¹⁹Yésu kòlì vwàle tsà dre dhi, dré Yàkòbhò ì adrúpi ni Yòwánì be, Zèbèdáyò ni ànzi ì ró dhi ki nòzo, adrérà'a àyi ki kimbá ki mì ledé bwátù na. ²⁰Gbă kòdhwa, Yésu dré àyi ki azízo gò, ì dré àyi ki atá Zèbèdáyò ni tayízo àzibhá ni íbe bwátù na, alizo Yésu vésè.

Yésu dro tírí kònzi agó àlo dhi lésè

(À kònò kpà Lúka 4:31-37)

²¹ Àmvolàsà dhi, Yésu ì dré lizo lebèbhá ni fbe tsàle bhàandre Kàpàrànwúmà àdhya na. Sàbátù kàtsá dre dhi, Yésu dré fizo Yúdà ànzì ki lísámbò dzó na gò, kidhólé adrélé àyi ki tadhá. ²² Ì adré tá akódhi ni yi síbhálé be ngbo, tà dré adrélé tadhálé dhi ki tà sè. Tàko ko, akódhi ni kúlí ì tá lanzìlanzì ro. Adré tá ína àyi ki tadhá ngóro tatrítrí kúlí tadhábhá kya tñi ko.

²³ Gbã kòdhwa, agó àlo àyi ki lísámbò dzó nda 'á adrélépi tirí kònzi fbe í léna dhi dré ngàzo trèle, ²⁴ yòzoá dhi: «Á! Yésu Nàzàrétà lésè ni, tsítsì àma kòfalésè mí be dhi, àdho tà 'ì? Mí alì àma ki tà 'o akílé? Má nì mi àdhi 'ì ya dhi be. Mì Dhya lólo Giká àdhya 'ì!»

²⁵ Gò Yésu dré ngàzo ligílé tirí kònzi nda be, tàzoá dhi: «Mí atsú ámi ti! Mí pfò agó kònìdhi lésè!» ²⁶ Dì tirí nda dré agó nda ni kizízó rinyí sè, trèzo kúlí 'u'ù sè gò, pfòzo lásà lile. ²⁷ Mòndyá títi kònàle nda ki líndrí dré gàzo bhwábhwa gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Kònìni ni àdho tà 'ì? Mì yi rè tà tídhí akódhi dré adrélé tadhálé kúlí lanzìlanzì ì sè dhi ì ká! Adré ndìndì tòlí fe tirí kònzi ì dré gò, ì dré adrézó akódhi ni kúlí ka'ì 'òle.» ²⁸ Dì Yésu ni rúbí dré la'úzó mbèlè bvò wáyi Gàliláyà àdhya 'ásè.

Yésu tidrí dràbhá ì, mómí tirí kònzi fbe àyi léna dhi fbe

(À kònò kpà Mátáyò 8:14-17; Lúka 4:38-41)

²⁹ Yésu ì kàpfò lísámbò dzó nda lésè dre dhi, ì dré lizo Yàkóbhò fbe ìndì Yòwánì be tsàle Sìmonà ki dzó Àndréyà be dhi na. ³⁰ Dì, Sìmonà ni àdrá adré tá ína ayílé lángá na, rúbhá ni dré tá adrélé àtsì ró dhi sè. Gò tà nda ni tàzo Yésu dré. ³¹ Dì dré àyi kisízó ànyi tòkó nda làga, akódhi ni drígá ru, akódhi ni tìngázó kuru gò, rúbhá àtsí nda dré pfòzo rúásà. Gò tòkó nda dré kidhózó ngá fe àyi dré nyàle.

³² Ìndró sè, kítú kòndì dre dhi, à dré dràbhá títi dhi ki adzízó tùmání mómnyá títi tirí kònzi fbe àyi léna dhi fbe Yésu vélé. ³³ Mómnyá títi bhàandre nda 'á dhi ì kímó tá ru adrélé dzó nda tí. ³⁴ Dì Yésu dré mómí bí adrèbhá tá drà twátwa fbe dhi ki tidrízó. Dré kpà tirí kònzi bí dhi ki dròzo topfòle mómí ì lésè. Dì, adré tá ína kúlí logá tirí kònzi nda ì dré, ì dré nìle akódhi àdhi 'ì ya dhi be dhi sè.

Yésu tatsí Giká ni kúlí longóbe bvò Gàlílàyà àdhya 'ásè

(À kònò kpà Lúkà 4:42-44)

³⁵ Drùbhì kínó, ngá pfùnìpfùnì sè dhi, Yésu dré pfòzo lile àrà mómí àko dhi na gò, kidhólé adrélé tà ta Giká be. ³⁶ Sìmonà ì arúpi ni fbe dhi ì dré ngàzo adrélé akódhi ni nda. ³⁷ Ì kòkisú akódhi dre dhi, ì dré tàzoá drá dhi: «Mómíyá tíí dhi ì adré ámi nda.» ³⁸ Di akódhi logó àyi dré dhi: «Mà kòlì bhà àma làgàsè dhi ì 'ásè, má kòlongóro kpà Giká ni kúlí kònàle be dhi bvò. Tàko ko, tà nda tà má dré alìzo 'òá dhi 'i.» ³⁹ Gò dré ngàzo tatsílé bvò wáyi Gàlílàyà àdhya 'ásè, Giká ni kúlí longóbe Yúdà ànzi kì lísàmbò dzó ì 'ásè, ìndì tírì kònzì kì drobe topfòle mómí ì lésè.

Yésu tídrí agó àlo kàrí dré rùle dhi

(À kònò kpà Mátáyò 8:1-4; Lúkà 5:12-16)

⁴⁰ Kítú àlo dhi, agó àlo kàrí dré rùle dhi alì tá adhéle áyi kórókó titì Yésu kandrà, akódhi ni ti lizízo tàzoá dhi: «Mì rìnyí fbe kitswázó áma temvé tídrílé, mí kòlè dhi.» ⁴¹ Di Yésu dré kizà dòzo áyi togó na akódhi ni tà sè gò, drígá kidzìzo akódhi ni tabè, tàzoá drá dhi: «Má lè 'í. Mí kàdré kemve kpírìkpírì wà!» ⁴² Gbã kòdhwa, kàrí drà nda dré ngàzo agó nda rúsè gò, dré adrízó.

⁴³ Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu dré láti fèzo akódhi dré lizo, tà lazízo driá kònìni: ⁴⁴ «Mí kònò dóro, mí kòlongóro tà kòdhi dhya àlo dré ko. Be ró dhi, mí lè mína ámi tadhá kòwánà dré nòle, ìndì mí fè ngá mòbòmà ro Giká dré ámi temvema sè ngóro Mósè ni tátrítrí kúlí dré adrélé tàle dhi tíni, tadházóá mómí ì dré dhi, mí adrí dre káyà dhi.» ⁴⁵ Di, agó nda kòlì dre dhi, dré ína kidhózó adrélé tà atsálépi í rú nda ni longó ngádra 'á, adrízó rúbí ni ni 'o la'úlé. Ásà dhi, Yésu kitswá tá gòle véle fíle bhàandre àlo dhi na ngádra 'ásè bwà ko. Be ró dhi, adré tá ína adrélé àrà mómí àko dhi ì 'ásè. Di, tágba kònìni dhi, mómí zyandre dhi ì adré tá angalé àrà tíí ì lésè alìle akódhi véle.

Yésu tidrí agó àlo pá be àbvò ro dhi

(À kònò kpà Mátáyò 9:1-8; Lúkà 5:17-26)

¹ Kìtú àruka ì kòlavú dre dhi, Yésu dré gòzo gòle Kàpàrànwúmà na gò, à dré yìzoá tàle dhi, akódhi í bhàna. ² Di móndí zyandre lavulé dhi ì dré alìzo ru kímó gàle dzó nda léna bí. Àrà adrézó dhyá ki totó ndìndì kivi na dzó nda tí dhi tá véle yókódhó. Yésu dré tá adrérà'a Giká ni kúlí longó àyi dré dhi 'á dhi, ³ móndí àruka ì dré atsázó agó àlo pá be àbvò ro, àyi ki su ì dré adrélé adólé kíndri dri dhi be. ⁴ Di, móndyá zyandre nda ki tà sè dhi, ì kitswá tá àyikya láti kisú fizo ába Yésu véna bwà ko. Di ì dré ngàzo mbàle ába dzó nda drìna gò, dzó nda ni drì awú. Ì kòlò láti dre dhi, ì dré akódhi ni tirízó sìle kíndri dré adrézó ayilé driá dhi dri, Yésu kandrá. ⁵ Di Yésu kònò àyi ki tà ka'ika'ì dre dhi, dré tàzoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: «Áma mvá, à trì ámi tàkonzì i dre.»

⁶ Di, tátírítrí kúlí tadhábhá àruka adrébhá tá lírlé kònàle dhi ì dré dhèzo adrélé kisùá àyi léna dhi: ⁷ «Dhya kòndì adré tà ta kònìni àdho tà sè? Adré ína Giká ni dha! Àdhi ni kitswá tàkonzì tri nì, kàdré ngbà 'í Giká 'i kalóma ko dhi?»

⁸ Gbã kòdhwa, Yésu dré tà ì dré adrélé kisùle nda ni nìzo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì adré àmikyá tà kisù kònìni àdho tà sè? ⁹ Tà kitswá léle mbèlè agó pá be àbvò ro kònìdhi dré dhi, ángùdhi 'i: «À trì ámi tàkonzì i dre» dhi, kó ngalè, «Mí nga, mí do ámi kíndri, ìndì mí kidhó atsí to» dhi? ¹⁰ Má adré lèá mì kònì dhi, Móndí ni Mvá rìnyí íbe adrézó tàkonzì tri bvò dri.» Di dré tàzoá agó pá be àbvò ro nda dré dhi: ¹¹ «Má adré tàá mí dré dhi: Mí nga, mí do ámi kíndri, ìndì mí nzi mí bhàna!» ¹² Gbã kòdhwa, agó nda dré ngàzo àyi kíndri do, pfòzo lile móndyá tíí i misè. Di àyi tíí nda ki líndrí dré gàzo bhwábhwa gò, ì dré ngàzo adrélé Giká ni rú bha kùle, adrézó tàá dhi: «Mà nò rè tàdzí tà làsú be kònìni dhi ko!»

Yésu azí Lévi

(À kònò kpà Mátáyò 9:9-13; Lúkà 5:27-32)

¹³ Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo tódhyá pfòle tápáriandre Gáliláyà àdhyà làgana. Móndí zyandre lavulé dhi ì adré tá alìle akódhi véle gò, dré adrézó àyi ki tadhá.

¹⁴ Dré tá adrérà'a lavulé tápáriandre nda mìlèsè dhi 'á dhi, dré Lévi Àlàfáyò ni

mvá ni nòzo adrérà'a lírílè mèdáyì lagírà na. Dré tàzoá drá dhi: «Mí lebè ma!» Dì Léví nda dré ngàzo adrélé akódhi ni lebè.

¹⁵ Bvóá dhi, Yésu ì dré lizo lebèbhá ni íbe Léví ni dzó na gò, ì dré lírízó mísá làgàsè adrélé ngá nya tùmání mèdáyì lagíbhá íbe bí, ìndì móndí adrélé nòle tàkonzìbhá ro dhi íbe bí. Tàko ko, móndí bí làsú be kònìni dhi ì adré tá Yésu ni lebè. ¹⁶ Dì, tátírí kúlí tadhábhá àruka adrèbhá tá kpà Fàrisáyò ro dhi ì kònò akódhi adrérà'a ngá nya tùmání móndí làsú be kònìni dhi íbe dre dhi, ì dré ngàzo lizíá akódhi ni lebèbhá ì tí dhi: «Akódhi adré ngá nya tùmání mèdáyì lagíbhá íbe ìndì tàkonzìbhá íbe àdho tà sè?» ¹⁷ Yésu kòyi tà lizílé nda dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: «Móndyá rúbhá be dóro dhi ì ndà gà kódzó ko na. Be ró dhi, móndyá drà ro dhi ì adré àyikya ndàá àyi. Má alì móndyá adrèbhá àyi kì no gyägya dhi kì azí kòdhya ko. Be ró dhi, má alì mána tàkonzìbhá kì azí kòdhya.»

À lizí Yésu tàbirí mvòma ni tà dri

(À kònò kpà Mátáyò 9:14-17; Lúkà 5:33-39)

¹⁸ Kítú àlo dhi, Yòwánì Bàtísimò fèlepi ni lebèbhá ì Fàrisáyò íbe dhi ì adré tá tàbirí mvo. Dì móndí àruka ì dré alizo lizíá Yésu tí dhi: «Yòwánì ni lebèbhá ì Fàrisáyò kya íbe dhi ì adré kó tàbirí mvo, adrézó tà zi Gìká tí dhi, ámi lebèbhá ì adré ì àyikya tàbirí mvo ko àdho tà sè?» ¹⁹ Yésu logó àyi dré dhi: «Móndyá azílé gwányá làmó àdhya lé dhi kì kitswá tsì tàbirí mvo, ì dré adrérà'a tùmání tòkó líyí be dhi 'á? Tàdzí ko! Ì dré rè dhu adrérà'a tòkó líyí nda be àyi kòfalé dhi 'á dhi, ì kitswá tàbirí mvo ko. ²⁰ Dì, lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à ni tòkó líyí nda ni tingá àyi kòfalésè gò, ì dré kìdhózó adrélé tàbirí mvo lókyá nda sè.

²¹ Dhya àlo kàdré kítá àku ró lasílépi dhi íbe dhi, dhi kítá tídhí ro dhi kítá àku nda dri ko na. Tàko ko, kò'o kònìni dhi, kítá tídhí nda ni kítá àku nda ni asé gò, kítá àku nda dré gòzo vélé lasílé lile drìdrì.

²² Kòdhi íbe dhi, dhya àlo dà vínò tídhí ro dhi kíní dhìle adrézó vínò líkí, akùbhá dre dhi ì léna ko na. Tàko ko, kò'o kònìni dhi, vínò tídhí nda ni abhò kíní àku nda kì lasí gò, vínò ì kíní nda íbe dhi ì dré abízó tíí. Ásà dhi, à adré vínò tídhí ro dhi ni da kíní tídhí ro dhi ì léna.»

Yésu Mírì sàbátù àdhya 'i

(À kònò kpà Mátáyò 12:1-8; Lúka 6:1-5)

²³ Sàbátù àlo dhi, Yésu ì adré tá lavúlé amvú ngánò àdhya ì 'àsè gò, akódhi ni lebèbhá ì dré kídhozó adrélé ngánò lò'wa vu.^d ²⁴ Gò Fàrisáyò ì dré tazoá Yésu dré dhi: «Mí nò rè ká! Ámi lebèbhá ì adré àyíkya tà àma ki tátrítrí kúlí dré adrélé logalé sàbátù tú dhi ni 'o àdho tà sè?»^e ²⁵ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Mì nà rè tàdzí tà Dàwídì dré tá 'òle ì dré adrérà'a lemerè ro ìndì tàbirí fbe akódhi ni arúpi fbe dhi 'á dhi ko? ²⁶ Kòwánà ki kàdrì, Àbìyàtárà ni lókyá 'á dhi, Dàwídì nda fì tá Gìká ni dzó kàdrì na, mápà fèle Gìká dré dhi ni adó nyàle gò, dré kpà fèzoá àyi arúpi ì dré nyàle. Tákò àma ki tátrítrí kúlí adré tá ína mápà nda ni nyàma logá àyi dré. Ngbà 'í kòwánà ki tá kitswá nyàá dhi àyi.» ²⁷ Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Gìká bhà móndí ì adrélé sàbátù dré ko. Be ró dhi, bhà ína sàbátù adrélé móndí ì dré.

²⁸ Dì àsà dhi, Móndí ni Mv́a Mírì 'i, ndìndì Mírì sàbátù àdhya 'i.»

3

Yésu tídrí agó àlo dhi sàbátù tú

(À kònò kpà Mátáyò 12:9-14; Lúka 6:6-11)

¹ Sàbátù àzuya tú dhi, Yésu dré gòzo fìle Yúdà ànzi ki lèsámbo dzó na. Kònàle dhi, agó àlo drígá ni dré 'yòzo 'yo'yò dhi tá be. ² Fàrisáyò àruka ì adré tá tà ì dré kitswázó Yésu ni asíkì àsà dhi ni nda. Dì ì adré tá akódhi ni mì ga, nòzoá ngalè akódhi ni agó nda ni tídrí sàbátù tú yà dhi.

³ Dì Yésu dré tazoá agó drígá be à'yo ró nda dré dhi: «Mí nga ámi totó móndyá tíí dhi ki kító 'á.» ⁴ Gò dré lizízoá àyi tíí nda ì tí dhi: «Àma ki tátrítrí kúlí adré tà ángùdhi ni ka'ì sàbátù tú dhi kòdhya: adrélé tà dóro 'o dhi, kó ngalè adrélé tà kònzi 'o dhi? Adrélé móndí tídrí dhi, kó ngalè adrélé móndí pfu dràle dhi?» Dì, ì logó àyíkya kúlí ko.

^d2:23 À kònò Dùtèrònómè 23:26.

^e2:24 À kònò Pfòma 34:21.

⁵ Yésu dré mónyá í làgàsè kúrú nda ki nòzo títi togóaswa sè. Di, akódhi ni togó tá kpà kizà ro, ì dré àyi ki togó 'òle tombálé dhi sè. Gò dré tàzoá agó nda dré dhi: «Mí kidzì ámi drígá.» Akódhi dré kidzìzoá gò, drígá ni nda dré adrízó. ⁶ Gbã lókyá nda sè dhi, Fàrìsáyò nda ì dré pfòzo ru yi mónyá ópí Èródè àdhya íbe, kitswázó láti nda Yésu ni pfùzo dràle dhi bvó.

Móndí zyandre lavulé dhi ì lebè Yésu

⁷⁻⁸ Àmvolásà dhi, Yésu ì dré àyi ki vùzo lyà lebèbhá ni íbe lile tápáriandre Gàliláyà àdhya làgana. Di móndí zyandre lavulé dhi ì dré akódhi ni lebèzo. Àyi nda ì yi tá tà títi akódhi dré adrélé 'òle dhi ì gò, ì dré angázó bvò Gàliláyà àdhya lésè, bvò Yùdáyà àdhya lésè, Yèrúsalmà lésè, bvò Ìdùmáyà àdhya lésè, Yòròdánè ni ta'á lésè, ìndì bvò Tírè ì làga Sídónà be dhi lésè, alile akódhi véle.

⁹ Di Yésu dré tàzoá áyi lebèbhá ì dré dhi, ì kòkisií bwátù bhàle ànyi í làga adrélé gànzi ró í dré, mónyá zyandre nda ì kòkipiró ì ko dhi bvó. ¹⁰ Tàko ko, akódhi tidrí tá móndí bí dhi ì gò, móndí drà twátwa íbe dhi ì dré adrézó adàle akódhi véle, kitswálé akódhi ni tabè dhi bvó. ¹¹ Di àyi tírí kònzi íbe àyi léna dhi ì kàdré akódhi ni no dhi, ì adré tá adhéle akódhi kandrá, adrélé tetrélé, adrézó tàá dhi: «Mí Giká ni Mvágó 'ì!» ¹² Di, Yésu adré tá ína àyi ki logá, ì kòtadháro móndí ì dré ì àdhi 'ì ya dhi ko.

Yésu bhà móndí mudrí-drì-rì dhi ì twá adrélé àpóstolò ì ró

(À kònò kpà Mátáyò 10:1-4; Lúkà 6:12-16)

¹³ Àmvolásà dhi, Yésu dré lizo mbàle kòngó àlo drina. Dré móndí í dré lèle azilé dhi ki azízó gò, ì dré alizo akódhi véle. ¹⁴ Di dré mónyá mudrí-drì-rì nda ki bhàzo twá, àyi ki zizo àpóstolò ì ró, ì kàdréro túmání í be, ìndì í kàdréro àyi ki tibhù Rúbí Tani longó be dhi bvó. ¹⁵ Dré kpà rinyí fèzo àyi dré kitswázó tírí kònzi ki dro topfòle móndí ì lésè. ¹⁶ Àyi mudrí-drì-rì dré bhàle twá nda ì tá: Simónà (dré rú zile Pétèro dhi), ¹⁷ Yàkóbhò Zèbèdáyò ni mvá, adrúpi ni Yòwánì be (Yésu dré àyi ki rú zizo Bwànerégè dhi ì; rú nda kòdhi adré lèá tàle dhi «Bhù ni tadima ni ànziàgo ì»), ¹⁸ Andréyà, Fílípò, Bàràtòlòmáyò, Mátáyò, Tòmá, Yàkóbhò Àlàfáyò

ni mvá, Tàdáyò, Sìmónà (adrélépi àtsi ró áyi sùrú ni tà sè dhi), ¹⁹ ìndì Yùdàsì Ìsikàrìyótà (dra Yésu ni lefèlepi kàribhá i drígá dhi).

Yésu ni tà, tirí kònzì kì kàdrì àdhya be dhi

(À kònò kpà Mátáyò 12:22-32; Lúkà 11:14-23; 12:10)

²⁰ Àmvolàsà dhi, Yésu dré gòzo nzìle í bhàna gò, mómí zyandre dhi ì dré gòzo tódhyá ru kímó kònàle. Tà nda sè dhi, akódhi i lebèbhá ni íbe dhi ì kitswá tá ndìndì ngá nya bwà ko. ²¹ Akódhi ni aró ì kòyi tà nda dre dhi, ì dré alizo kitswálé akódhi ni dri sùzo rúá dhi bvó. Tàko ko, ì adré tá tàá dhi, akódhi ni dri abí vélé dre.

²² Dì, tatrítrí kúlí tadhábhá angábhá Yèrúsalmà lésè dhi ì adré tá àyikya tàá dhi: «Akódhi Bèlèzèbúlè íbe í léna!^f Adré tirí kònzì kì dro topfòle mómí i lésè, tirí kònzì kì kàdrì ni rìnyí sè!»

²³ Dì Yésu dré àyi nda kì azizó gò, tàzoá àyi dré kúlí alaala sè dhi: «Sàtánà ni kitswá Sàtánà ni dro pfòle mómí lésè ngíningíni ró? ²⁴ Òpì ángùdhi mómíyá zàlá dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalésè dhi, òpì nda kitswá àyi totó bwà ko. ²⁵ Dzó ángùdhi mómíyá lá dhi ì dré adrézó ru lanzí àyi kòfalésè dhi, dzó nda kitswá kpà àyi totó bwà ko. ²⁶ Kókpà kòdhi tìni, mómíyá Sàtánà ni rìnyí zàle dhi ì kàdré ru lanzí adrézó ru pfu àyi kòfalésè dhi, akódhi ni rìnyí nda kitswá àyi totó bwà ko. Be ró dhi, tà ni ni akí títí. ²⁷ Kòdhi íbe dhi, dhya àlo kitswá fìle agó kòmbá àlo dhi ni dzó na akódhi ni ngá wu bwà ko, kàdrò zyà rè kòmbá nda bã sè 'íká ko dhi. Dì kàdrò akódhi dre dhi, a ni kitswá ngá títí akódhi ni dzó na nda kì wu.

²⁸ Má adré tà bàti ta àmi dré: Gìká ni kitswá tàkonzì títí mómí ì dré adrélé 'òle dhi kì tri, túmání làdhá títí ì dré adrélé dhàle í rú dhi íbe. ²⁹ Dì, dhya ángùdhi adrélépi ína làdhá dha Tirí Lólo rú dhi, à kitswá akódhi nda ni tàkonzì tri tàdzí ko. Be ró dhi, tàkonzì nda ni adré akódhi dri kóná vésè kólyá.» ³⁰ Yésu tà tá tà nda kònìni, ì dré tá adrélé tàle dhi «Akódhi tirí kònzì íbe í léna» dhi sè.

Yésu ni andre i adrúpi ni íbe dhi i

^f3:22 Rú «Bèlèzèbúlè» kòndhi tá rú àzya fèle Sàtánà dré dhi 'i.

(À kònò kpà Mátáyò 12:46-50; Lúkà 8:19-21)

³¹ Lókyá nda sè dhi, Yésu ni andre i adrúpi ni íbe dhi ì dré atsázó adrélé àyi ki totó kivì na. Gò ì dré móndí mùzo file Yésu ni azí. ³² Móndí zyandre dhi ì lírì tá adrélé akódhi làgàsè kúrú. Gò tàzoá drá dhi: «Ámi andre, ámi adrúpi i, ámi amvúpi íbe dhi ì adré ámi letè kivì na.» ³³ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Áma andre i áma adrúpi íbe dhi i àdhibhá 'i?» ³⁴ Dré móndyá lírìbhá í làgàsè kúrú nda ki nòzo títi gò, tàzoá dhi: «Mì nò rè áma andre i áma adrúpi íbe kòni i ká! ³⁵ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi tà Giká dré adrélé lèlè à kò'o dhi ki 'o dhi ína áma adrúpi 'i, áma amvúpi 'i, ìndì áma andre 'i.»

4

Pídhígó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 13:1-9; Lúkà 8:4-8)

¹ Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo tódhyá adrélé tà tadhá tápáriandre Gàliláyà àdhya làga. Móndí zyandre lavúlé dhi ì dré ru kimólé akódhi làgàsè kúrú dhi sè dhi, dré mbàzo lírìlé bwátù adrélépi yì mìle dhi na, móndyá zyandre títi nda ì dré adrérà'a tápáriandre mìle dhi 'á. ² Dì dré kídhozó tà bí dhi ki tadhá àyi dré pídhígó sè, adrézó tàá dhi

³ «Mì yi rè ká! Kìtú àlo dhi, agó àlo dhi pfò tá lile kórì rì àyi amvú na. ⁴ Dré tá adrérà'a kórì rì dhi 'á dhi, kórì àruka ì ledhé tá láti mìle gò, àrì ì dré adàzo tetéá títi. ⁵ Kórì àruka ì ledhé tá bvò kírà ro adrélépi kìní íbe tsà dhi dri. Ì dré apfòzo mbèlè, kìní dré nzile ko dhi sè. ⁶ Dì, kítú kòka dre dhi, dré àyi ki zàzo 'yòle, àyi ki kídri dré file kìní na dóro ko dhi sè. ⁷ Kórì àruka ì ledhé tá kùtsí kòfalé. Kùtsí nda dré mbàzo àyi ki amó gò, ì dré lò'wa 'àzo ko. ⁸ Dì, kórì àruka ì ledhé tá àyíkya kìní dóro dri gò, ì dré apfòzo mbàle lò'wa 'a dóro. Àlo ni 'a lò'wa nyadhi-àlo-dri-mudrí, àzya ni nyadhi-na, àzya ni nyadhi-nzi.» ⁹ Yésu gò tàá dhi: «Dhya ángùdhi adrélépi bíbhálé íbe tà yìzo dhi kòyi!»

Yésu ngi tà í dré adrézó tà ta móndí i dré pídhígó sè dhi ni àndu

(À kònò kpà Mâtáyò 13:10-17; Lúkà 8:9-10)

¹⁰ Àmvolàsà dhi, Yésu dré tá adrérà'a kalóma dhi 'á dhi, akódhi ni lebèbhá mudrí-dri-rì dhi ì tùmání mónnyá adrèbhá tá àyi ki kimó akódhi làga dhi fbe dhi, ì dré alìzo akódhi ni lizí pídhígó dré adrélé pìle dhi ki tà sè. ¹¹ Dì dré logózóá àyi dré dhi: «Gìká fè àmi dré tògyá áyi Òpì ni tà lùzu ró dhi ni nìzo. Dì, mónnyá kivrì na dhi ì dré dhi, má adrè tà títi dhi ki ta pídhígó sè, ¹² kitswálé:

«ì kàdré gba ngá no yà dhi,
ì kàdréro ngá ì dré adrélé nòle nda ki atógyà ko,
ìndì ì kàdré gba tà yi yà dhi,
ì kàdréro tà ì dré adrélé yìle nda ki àndu ni ko.
Kònò kàdré tá kònìni ko dhi, ì ni tá àyi ki togó adzá má véle gò,
má dré àyi ki tàkonzì trizo!»^g

Yésu ngi pídhígó agó kórì rìlepi dhi ni tà dri dhi ni àndu

(À kònò kpà Mâtáyò 13:18-23; Lúkà 8:11-15)

¹³ Dì Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Mì ni tsì pídhígó kòdhi ni àndu ko? Mì ni di pídhígó àruka títi dhi ki àndu ni ngínìngìni ró? ¹⁴ Agó adrélépi kórì rì nda adrè Gìká ni kúlí rì kòdhyà. ¹⁵ Móndí àruka ì adrè kúlí nda ni ka'ì ngóro kórì rìle ledhélé láti mìle nda ì tìni. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, Sàtánà adrè ndiri atsálé kúlí rìle nda ni tìngá àyi ki togó lésè. ¹⁶ Móndí àruka ì adrè Gìká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhélé bvò kírà ro dhi dri nda ì tìni. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì adrè ndiri ka'ì arí sè. ¹⁷ Dì, ì dré adrélé kúlí nda ni tayí adrélé tìle àyi ki togó na ko dhi sè dhi, ì adrè ngbà 'í tròle rúá lókyá tsà sè. Dì kàdré tà ì dré adrézó kizà nya ásà dhi 'i yà, ngalè tà adrézó àyi ki mì pfo kúlí nda ni tà sè dhi 'i yà dhi, ì adrè àyi ki tà ka'ika'ì nda ni tayí mbèlè. ¹⁸ Móndí àruka ì adrè Gìká ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhélé kùtsí kòfalé nda ì tìni. Ì kòyi kúlí nda dre dhi, ¹⁹ tà bvò kòndi àdhyà adrèbhá àyi ki togó 'o lanzile dhi ì, ngá lovó adrélépi àyi ki lití dhi, ìndì lovó kònzì twátwa dhi ì adrè fìle àyi ki togó na kúlí nda ni amó gò, dré adrézó lò'wa 'a ko. ²⁰ Dì, móndí

^g4:12 À kònò Èsáyà 6:9-10.

àruka ì adré àyikya Gìkà ni kúlí ka'ì ngóro kórì rìle ledhélé kìní dóro dri nda ì t́nì. Àyì nda ì kòyì kúlí nda dre dhi, ì adré ka'ìá gò, ì dré adrézó lò'wa 'a dóro. Àlo ni adré lò'wa 'a nyadhi-àlo-drì-mudrí, àzya ni nyadhi-na, àzya ni kó nyadhi-nzi.»

Tà tadhále tálà ni tà rú dhi

(À kònò kpà Lúkà 8:16-18)

²¹ Yésu gò tàá àyì dré dhi: «À adré gà tsì tálà dhi bhàle lèdrí zàna yà, kó ngalè lángá zàna yà dhi be? Tàdzí ko! À adré zakó dhíá bhàle zá kuru mísá drina.

²² Tàko ko, à ni tà títi zùle zùzù dhi ki tadhá ngádra 'á. À ni kpà tà títi lùzu ró dhi ki 'o apfòle ngádra 'á. ²³ Dhya ángùdhi adrélépi bíbhále íbe tà yìzo dhi kòyì!»

²⁴ Gò tàá àyì dré dhi: «Lè mì kàdré tà mì dré adrélé yìle dhi ki kisù dóro! Mí kàdré tà yì dóro dhi, Gìkà ni àmì ki fe adrélé tà nda ki àndu ni dóro lavúlé. A ni ndìndì tà mì dré nìle nda ki drì tìmbà. ²⁵ Tàko ko, dhya ángùdhi tà nìlepi bí dhi dré dhi, à ni tà dré nìle nda ki drì tìmbà. Dì, dhya ángùdhi tà nìlepi ko dhi dré dhi, à ni ndìndì tà tsà dré nìle dhi ni tìngá.»

Tà tadhále kórì adrélépi mbàle áyì tándì sè dhi ni tà rú dhi

²⁶ Yésu gò tàá dhi: «Gìkà ni Òpè sù ngóro kórì dhya àlo dré rìle bvò dri dhi t́nì.

²⁷ Dhya nda kàdré ayílé ngátsi sè yà, kó ngalè kàdré ngàle kítú sè yà dhi, kórì nda adré apfòle mbàle, tágba dhya nda dré nìzoá ngalè tà nda adré ru 'o ngíni ya dhi ko dhi. ²⁸ Bvò nda ni tándì adré kórì nda ni 'o adrélé lò'wa 'a dhi nì. Kórì nda adré rè zyà apfòle mbì ro gò, drì ni dré adrézó pfòle gò, dré adrézó lò'wa 'a. ²⁹ Lò'wa nda ì kòka dre dhi, dhya nda adré méngerè adó adrézó lwàá. Tàko ko, lókyá adrézó lò'wa nda ki akónà dhi kitswá dre.»

Tà tadhále mùtádi lò'wa ni tà rú dhi

(À kònò kpà Mátáyò 13:31-32, 34; Lúkà 13:18-19)

³⁰ Yésu gò tàá dhi: «Má ni kitswá Gìkà ni Òpè ni tà tadhá àdho ngá rú? Kó ngalè, má ni tà ni ni tadhá kúlí alaala ángùdhi sè? ³¹ Òpè nda sù ngóro mùtádi

lò'wa t́íni.^h Lò'wa nda konyókonyó mvá lavúlé lò'wa àruka t́ítí adrélé rìle bvò dri dhi ì rúsè. ³² Di, à kàdré lò'wa nda ni rì dhi, adré ína apfòle mbàle atsálé kàdrì ngá àruka t́ítí adrélé kidhílé amvú 'á dhi kì lavú. Adré mbàle áyi kólá kì lebhé í rúsè kàdrìkàdrì gò, àrì ì dré adrézó bhà si drílána líndrì ni ni tà sè.»

³³ Di Yésu adré tá Giká ni kúlí tadhá àyi dré kúlí alaala bí làsú be kònèni dhi ì sè, tsàle ì dré kitswázó tà nda kì àndu ni bwà ko dhi na. ³⁴ Adré tá tà àlo tadhá àyi dré kúlí alaala àko dhi ko. Di, ì dré adrérà'a lebèbhá ni íbe àyi pátí dhi 'á dhi, adré tá ína tà t́ítí nda kì àndu ngi àyi dré.

Yésu kíkí lyãandre

(À kònò kpà Mátáyò 8:23-27; Lúkà 8:22-25)

³⁵ Kítú nda ni ìndró sè dhi, Yésu dré tàzoá áyi lebèbhá ì dré dhi: «Mà kòzya t́ápáriandre ni ta'á na.» ³⁶ Di akódhi ni lebèbhá nda ì kòtombà bwátù dré tá adrézó lána dhi na dre dhi, ì dré móndyá zyandre nda kì tayízó gò, kidhózó adrélé zyàle ta'á na. Bwátù àruka ì adré tá kpà zyàle t́úmání àyi íbe. ³⁷ Gbã kòdhwa, lyãandre gú dhi dré ngàzo adrélé v́ile t́ápáriandre nda mi. Yí adrélépi longálé dhi dré adrézó lodàle bwátù na gò, bwátù nda dré adrézó 'òle arílé. ³⁸ Di, Yésu adré tá ína ayí ko àmvòràmvò kúsé dri. Gò akódhi ni lebèbhá nda ì dré akódhi ni torózó, tàzoá drá dhi: «Tadhálépi, mà adré dràle! Tà nda tsì tà tàko 'ì mí dré?»

³⁹ Di Yésu dré ngàzo ligílé lyãandre nda dri, tàzoá t́ápáriandre nda dré dhi: «Mí kíkí mí adrélé kírì!» Lyãandre nda dré rìzo adrélé kírì gò, ngá dré gòzo bhùle ndiii. ⁴⁰ Di Yésu dré tàzoá áyi lebèbhá ì dré dhi: «Mí adré ngá ro àdho tà sè? Àmi dhu rè tà ka'ika'ì àko?»

⁴¹ Tirì dré gàzo àyi léna bí gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndi tá ína àdhi 'ì, ndìndì lyãandre ì t́ápáriandre be dhi ì dré adrézó akódhi ni kúlí ka'ì 'òle ni?»

^h**4:31** Yúdà ànzi ì adré tá mùtádì lò'wa kònèdhi ni rì àyi kì amvú na, adrézó lò'wa ni ni lomvó, adrélé dàle mányàngá na. Tágba mùtádì lò'wa nda dré adrézó tsàmvá lavúlé dhi, adré mbàle tsàle byá méterè na dhi na.

Yésu tírì agó àlo tírì kònzi íbe í léna dhi

(À kònò kpà Mátáyò 8:28-34; Lúka 8:26-39)

¹ Ì kòzya tápáriandre nda ni ta'á na dre dhi, ì dré tsàzo bvò Gèrásà kya na.¹
² Yésu kàsí bwátù lésè dre dhi, agó àlo tírì kònzi íbe í léna dhi dré apfòzo ngbò ró mógó lésè kitswálé ru kisú akódhi be. ³ Agó nda adré tá ína ayílé mógó 'ásè. Dhya àlo kitswá tá véle akódhi ni ru 'íle ndìndì nyìrì sè bwà ko. ⁴ Tàko ko, vésè be bí, à adré tá akódhi ni pá ki tí'ì kómve sè, adrézó akódhi ni drígá ki tí'ì nyìrì sè. Dì, akódhi adré tá ína nyìrì nda ki tikí, adrézó kómve nda ki toṅò. Dhya àlo kitswálépi akódhi ni bha áyi rìnyí zàle bwà dhi tá yókódhó. ⁵ Kítú sè ìndì ngátsi sè dhi, akódhi adré tá tatsílé tetrébe mógó 'ásè ìndì kòngó ì drìsè, adrézó áyi rúbhá tisì kírà sè.

⁶ Dì akódhi kònò Yésu vwàvwà ro dre dhi, dré ngàzo aralé adhéle áyi kórókó titì akódhi kandrá. ⁷ Dré yòzoá kúlí 'u'ù sè dhi: «Yésu, Gìká kurú na dhi ni Mvágó, àma kòfalésè mí be dhi, àdho tà 'ì? Má adré ámi ti lizí Gìká ni rú sè, mí kò'oró ma kònzi ko!» ⁸ Tà tá kònini tàko ko, Yésu tà tá drá dhi: «Tírì kònzi, mí pfò agó kòndhi lésè!» ⁹ Gò Yésu dré lizízóá tíá dhi: «Ámi rú àdhi?» Akódhi logó drá dhi: «Áma rú <Zyandre>. Àngyá ko, àma agó kòndi léna dhi bí.» ¹⁰ Dì tírì kònzi nda dré dhèzo adréle ngòle Yésu rú, kòmùró àyi pfòle bvò nda 'ásè ko dhi bvó.

¹¹ Àyi làgana kònani dhi, tìgá ki pàrí andre adré tá ngá nya kòngó drìna. ¹² Dì tírì kònzi nda ì dré Yésu ni ti lizízó tàzoá dhi: «Mí kòmù àma lile tìgá kòna ì véna wà, mà kòtifíró àyi léna be dhi bvó.» ¹³ Yésu dré ka'izoá. Dì tírì kònzi nda ì dré topfòzo agó nda lésè, lile tífilé tìgá nda ì léna. Gò tìgá ànyíanyi ngùlù-rì nda ì dré ndìzo tíí kòngó nda ni gòlòko 'ásè, ledhéle tápáriandre na, yí mvu gò, todràzo.

¹⁴ Gò tìgá nda ki líkíbhá ì dré ngàzo ràle tà lavúlépi nda ni rúbí longóbe

^{15:1} Mòndyá zìle Gèrásà ì ró kòni ì, Mátáyò adré zìá Gàdàrà ì ró. À kònò Mátáyò 8:28. Àyi nda ki bvò tá tápáriandre Gàliláyà àdhya ni ta'á na, kítú dré apfòrà lésè.

bhàandre na ìndì gbàbhú 'àsè. Dì mǒndí zyandre dhi ì dré apfòzo tà nda ni no. ¹⁵ Ì kàtsá Yésu véle dre dhi, ì dré agó tá tírí kǒnzi zyandre íbe í léna nda ni nòzo adrérà'a lírìlé Yésu làga. Akódhi tá kítá íbe í rú, ìndì tà kisùkisù íbe dóro. Dì tírí dré àyi kí 'òzo lavúlé. ¹⁶ Gò dhya tà nda kí nobhá mì sè dhi ì dré tà atsábhá agó tá tírí kǒnzi íbe nda rú, ìndì tìgá í rú dhi kí títízó àyi dré. ¹⁷ Dì àyi nda ì dré ngàzo Yésu ni ti lizí, kǒngaró àyi kí bvò 'àsè be dhi bvò.

¹⁸ Yésu dré tá adrérà'a mbàle bwátù na dhi 'á dhi, agó tá tírí kǒnzi íbe í léna nda dré akódhi ni ti lizízó, ì kòlìró tùmání. ¹⁹ Dì, Yésu dré akódhi ni logázó, tàzoá drá dhi: «Mí nzi mí bhàna, ámi sùrú na. Mí títí àyi dré tà títí Mírì dré 'òle mí dré dhi ì, ìndì akódhi bhà ámi kizà ngíni ya dhi.» ²⁰ Dì agó nda dré ngàzo lile tà títí Yésu dré 'òle í dré dhi kí longóbe bhàandre zìle Mudrí dhi í 'àsè. Dì mǒndyá títí dhi ì adré tá akódhi ni yi síbhálé be ngbo.

Yésu tídrí tòkó àlo dhi, ìndì tìngá Yàyíró ni mvátòkó dràdrà lésè

(À kònò kpà Mátáyò 9:18-26; Lúkà 8:40-56)

²¹ Yésu kògò azyálé tápáriandre nda ni ta'á lésè bwátù sè dre dhi, mǒndí zyandre lavúlé dhi ì dré ru kímózó akódhi làgàsè kúrú tápáriandre mìle. ²² Yúdà ànzi kí lísambò dzó ni kàdrì kí àlo rú be Yàyíró dhi dré kpà atsázó kònàle. Dì kònò Yésu dre dhi, dré adhézó akódhi pá, ²³ akódhi ni ti lizí tà tándì ró tàzoá dhi: «Áma zapi ànyíanyi dràdrà mìle. Mí alì ámi drígá bha akódhi dri wà, kàdríró adréle lídrì be!» ²⁴ Dì Yésu ì dré ngàzo adréle lile akódhi be. Mǒndyá zyandre lavúlé nda ì dré kpà adrézó akódhi ni lebè, adrézó àyi kí tri rúásà.

²⁵ Dì àyi nda ì kòfalé dhi, tòkó àlo kàrí dré adrézó ràle rúásà kóná be mudrí-drì-rì dhi tá be. ²⁶ Akódhi nda nya tá kizà lavúlé kódzó bí dhi ì drígá. Kizá tá ngá í drígàsè akílé títí wóyá. Dì, kàrí nda adré tá véle ràle rúásà lile drìdrì. ²⁷ Dì kòyi Yésu ni tà dre dhi, dré lavúzó mǒndyá zyandre nda ì kòfalésè, atsálé ànyi Yésu àmvolésè gò, akódhi ni kítá ti tabè. ²⁸ Àngyá ko, adré tá ína kisùá dhi: «Má kòtabè ngbà 'í akódhi ni kítá ti kòdhya dhi, má ni adrí.» ²⁹ Gbã kòdhwa, kàrí adrélepi ràle rúásà nda dré akízó gò, dré atógyàzoá í rú dhi, í adrí àyi kizà nda lésè dre.

³⁰ Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu dré kpà atógyàzoá í rú dhi, rinyí p̄fò tá í lésè dre. Dré áyi alázó mónnyá zyandre nda i kòfalé gò, lizíá dhi: «Àdhi tabè kítá mána nì?» ³¹ Akódhi ni lebèbhá ì logó drá dhi: «Mí nò zakó mónnyá zyandre kòni i adrérà'a àyi ki tri mí rúsè dhi 'í! Mí adré di lizíá dhi, «Àdhi tabè ma nì» ya dhi ngíni?» ³² Di, Yésu dré gòzo vélé adrélé mónnyá í làgàsè nda ki no, nìzoá ngalè àdhi 'o tà nda nì ya dhi. ³³ Tòkó nda kàtògyà tà atsálépi í rú dhi dre dhi, dré alizo lyabe tirì dré adhéle akódhi pá gò, tà í dré 'òle nda ni ta drá ngádra 'á. ³⁴ Di Yésu dré tàzoá drá dhi: «Áma zapi, ámi tà ka'ika'ì tidrí mi dre. Mí lè togó be kèdríkèdri. Mí adrí kizà mína lésè dre.»

³⁵ Yésu dré rè dhu adrérà'a tà ta dhi 'á dhi, móndí àruka angábhá Yàyíró, lísambò dzó ni kàdrì nda bhàlésè dhi ì dré atsázó tàá drá dhi: «Ámi zapi drà dre. Tà adrézó gòle dhya tà tadhálépi dhi ni lagù ásà dhi àdho tà 'í?» ³⁶ Di, Yésu dré ína kúlí nda ni ka'izo yìle ko. Gò dré tàzoá Yàyíró dré dhi: «Mí ro ngá ko. Mí kòka'ì ngbà 'í ka'ika'ì.»

³⁷ Di dré móndí àzya ka'izo lile í vésè ko, ka'ì ngbà 'í Pétèró, Yàkóbhò, tsàle adrúpi ni Yòwánì be dhi i kòdhya. ³⁸ Ì kòtsa Yàyíró bhàna dre dhi, Yésu dré nòzoá dhi, mónnyá títi dhi ki drì abíabí gò, ì dré adrézó àwó ngo, adrézó tongólé lúlù be. ³⁹ Di kòfì dzó nda na dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi: «Ámi ki drì abíabí gò, mì dré adrézó àwó ngo àdho tà sè? Mvámvá kòdhi drà ko. Adré ína ayí ko.» ⁴⁰ Gò ì dré dhèzo adrélé akódhi ni gu. Di Yésu dré àyi ki 'òzo p̄fòle títi kivi na. Dré mvámvá nda ni atá ki drizo andre ni íbe, ìndì áyi lebèbhá na nda íbe gò, fizo àyi íbe àrà mvámvá nda dré adrézó dhi na. ⁴¹ Dré akódhi ni drígá rùzo, tàzoá drá dhi: «Tàlità kúmì!» (Kòdhi adré lèá tàle dhi: «Mvátòkó, má tà mí dré dhi, mí nga!») ⁴² Gbã kòdhwa, mvátòkó adrélépi tá kóná íbe mudrí-drì-rì nda dré ngàzo kidhólé atsí to. Di àyi ki líndrí dré gàzo bhwäbhwa. ⁴³ Gò Yésu dré àyi ki kodzózó tà tàndì ró tàzoá dhi, ì kòlongó tà nda dhya àlo dré ko. Dré tàzoá dhi, ì kòfè ngá mvámvá nda dré nyàle.

Nàzàrètàbhá ì ka'ì Yésu ko

(À kònò kpà Mátáyò 13:53-58; Lúkà 4:16-30)

¹ Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, dré lizo tsàle bhàandre í dré tá mbàzo lána dhi na.^j Akódhi ni lebèbhá ì lî tá kpà tùmání akódhi be. ² Sàbátù kàtsá dre dhi, dré kídhozó adrélé tà tadhá Yúdà ànzì kì lîsàmbò dzó na. Gò mónnyá zyandre nda ì dré adrézó akódhi ni yi síbhálé be ngbo, adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Dhya kòndì kisú ína tà kòdhi ì ángwà? Tògyá fèle drá kònìni nì àdho tògyá 'ì? Kisú kpà rìnyí adrézó tà línríga ró dhi kì 'o áyi tàndì ni dríga sè dhi ángwà? ³ Akódhi kòndì tsì dhya adrélépi fa ledé dhi 'ì ko? Akódhi tsì Màríyà nì mvá 'ì ko? Adrúpi ni ì tsì Yàkóbhò, Yósè, Yúdà tsàle Sìmónà ko? Amvúpi ni ì àma kòfalé ko?» Dì tà nda sè dhi, ì kitswá tá Yésu ni ka'ì bwà ko. ⁴ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «À adré ngbà 'í pròfètà nì línrí bha ko dhi akódhi nì tàndì bha, akódhi nì sùrú 'á, ìndì akódhi nì dzó 'á.» ⁵ Dì akódhi kitswá tá tà àzya línríga ró dhi ni 'o kònàle ko, bhà ngbà 'í áyi dríga dràbhá àruka ì dri, àyi kì tídrízó dhi kòdhya. ⁶ Dì akódhi ni línrí adré tá gàle, ì dré tá adrélé tà ka'ìka'ì àko dhi sè.

Yésu tìbhù áyi lebèbhá mudrí-drì-rì dhi ì lîle àzì na

(À kònò kpà Mátáyò 10:5-15; Lúkà 9:1-6)

Àmvolásà dhi, Yésu dré ngàzo adrélé tatsílé tà tadhábe bhà àlo àlo tíí bvò nda lé dhi ì 'ásè.

⁷ Dré áyi lebèbhá mudrí-drì-rì dhi kì azízó, rìnyí fèzo àyi dré kitswázó tírí kònzì kì bha àyi pálé gò, dré kídhozó àyi kì tìbhù lîle rì rì àzì 'o. ⁸ Dré tá adrérà'a àyi kì tìbhù dhi 'á dhi, lazí tà àyi dri kònìni: «Mì do ngá àlo dhi atsí sè ko, ngbà 'í kùtù fa kòdhya. Mì kòdo mápà 'ì yà, kòmvo 'ì yà, kó ngalè làfa 'ì yà dhi àmi rú ko.

⁹ Mì asó kámókà, dì, mì kòdo kítá agá lésè dhi nì àzya ko. ¹⁰ Dzó ángùdhi mì dré dra fizo lána dhi, mì kàdré ayílé kònàle tsàle kítú mì dré dra ngàzo bhà nda 'ásè dhi tú. ¹¹ Bhà ángùdhi dra àmi kì ka'ìzo dòle lána dóro ko yà, kó ngalè àmi kì kúlí

^j6:1 Bhàandre Yésu dré mbàzo lána kòndhi tá Nàzàrètà 'ì. À kònò Lúkà 4:16; Mátáyò 13:54.

yìzo ko yà dhi na dhi, mì kòp̄fò 'ásà, ìndì mì kòtowá t̄apfulíndrì àmì pásè tadházóá dhi, mì tayí àyi k̄i tà tíí dre.»

¹² Dì Yésu ni lebèbhá nda ì dré ngàzo l̄ile longóába móndí ì dré dhi, ì kòladzá àyi k̄i togó agòzo Giká vélé. ¹³ Ì adré tá t̄irí kònzì b̄i dhi k̄i dro móndí ì lésè, adrézó dò da dràbhá b̄i dhi ì dri, adrézó àyi k̄i tidrì.

Yòwánì bàtìsimò f̄elepì n̄i dràma

(À kònò kpà Mátáyò 14:1-12; Lúkà 9:7-9)

¹⁴ Dì óp̄í Èródè dré tà nda k̄i rúbí yìzo. Tàko ko, Yésu ni rúbí la'ú tá bvò nda 'ásè tíí. Móndí àruka ì adré tá tàá dhi: «Yòwánì Bàtìsimò f̄elepì angá ína dràdrà lésè n̄i! Ásà dhi, akódhì r̄inyí f̄be adrézó tà líndrìga ró dhi k̄i 'o.» ¹⁵ Àruka ni ì adré tá tàá dhi: «Akódhì Èl̄íyà 'i.» Àruka ni ì adré kó tàá dhi: «Akódhì pròf̄étà 'i, ngóro pròf̄étà atú dhi k̄i àlo t̄ínì.» ¹⁶ Dì, Èródè kòyi tà adrélé tàle nda ì dre dhi, dré ína tàzoá dhi: «Yòwánì má dré dr̄i 'òle l̄ile kòdhi angá ína dràdrà lésè n̄i.»

¹⁷ Tàko ko, Èródè nda 'o tá Yòwánì r̄ule adròle, bhèle b̄ádzó na dhi n̄i. 'O tá kòn̄nì àyi adrúpi Filípò n̄i tòkó, Èròdíyà, í dré tá dòle mòle tòko ró dhi ni tà sè. ¹⁸ Àngyá ko, Yòwánì adré tá tàá Èródè dré dhi: «K̄itswá mí dré adrézó ámì adrúpi n̄i tòkó f̄be dhi ko.» ¹⁹ Ásà dhi, Èròdíyà nda adré tá togó kònzì bha Yòwánì rú. Adré tá akódhì ni le pf̄ule dràle, di, k̄itswá tá ína tà 'o bwà ko. ²⁰ Tàko ko, Èródè n̄i ína tàle dhi, Yòwánì tá móndí gyägya ìndì lólo dhi 'i dhi be. Dì adré tá akódhì ni ro, adrézó sùle rúá. Adré tá kpà akódhì ni kúlí le ȳile, tágba akódhì ni dr̄i dré tá adrézó ab̄ilé tò kúlí nda ì sè dhi.

²¹ Dì, lókyá Èròdíyà dré k̄itswázó tà 'o bwà dhi dré atsázó. K̄itú Èródè ni t̄izo ásà dhi sè dhi, akódhì dré gwányá 'òzo àyi àzibhá k̄i kàdr̄i ì dré, sòdá k̄i kàdr̄i ì dré, ìndì móndí kàdr̄i àruka Gáliláyà àdhya ì dré. ²² Gò Èròdíyà ni zapi dré apf̄ozo ngá to Èródè ì kandrá móndyá dré azilé gwányá nda lé dhi f̄be, àyi k̄i togó 'òzo k̄in̄lé tò. Dì óp̄í nda dré tàzoá mvátòkó nda dré dhi: «Mí zi ngá ángùdhi mí dré adrélé l̄ele dhi má tí, má kòf̄èró mí dré.» ²³ Dré m̄ondrà s̄izo tàzoá drá dhi: «Ngá ángùdhi mí dré dra z̄ile má tí dhi, má ni f̄èá mí dré, kàdré gba áma òp̄i lanz̄ilé 'a be r̄i dhi ni àlo 'i yà dhi.» ²⁴ Gò mvátòkó nda dré pf̄ozo lizíá àyi andre tí dhi: «Má kòzi

àdho ngá kòdhya ya?» Andre ni logó dhi: «Mí kòzi Yòwánì Bâtísimò fèlepi ni drì kòdhya.»²⁵ Di mvátòkó nda dré gòzo tsàle mbèlè ópí nda véna, tàá drá dhi: «Má lè mí kàfè má dré Yòwánì Bâtísimò fèlepi ni drì kònwa sǎnì na.»²⁶ Gò ópí nda ni togó dré kizà nyàzo lavúlélè tà nda sè. Di, mònndrà dré tá sǐle mónnyá azílélè nda i kandrà dhi i sè dhi, lè ína tà zìle í tí nda gǎle ko.²⁷ Dré ndiri sòdá ki àlo mùzo lǐle kitswálélè Yòwánì ni drì li, kògòró agòle ába be dhi bvó. Di sòdá nda dré lizo Yòwánì ni drì li bãdzó na gò,²⁸ drì nda ni adózó sǎnì na, alìzo fèá mvátòkó nda dré. Gò akódhi nda dré fèzoá áyi andre dré.²⁹ Di Yòwánì ni lebèbhá i kòyi tà nda dre dhi, i dré tsàzo akódhi ni àbvò do lizo bhàá mógó na.

Yésu fè ngá nyàle móndí ngùlù-nzi dhi i dré

(À kònò kpà Mátáyò 14:13-21; Lúkà 9:10-17; Yòwánì 6:1-14)

³⁰ Àpóstolò Yésu dré tá tìbhùle nda i kàgò dre dhi, i dré àyi ki kimózó akódhi làga, tà títi i dré 'òle ìndì tadhálélè dhi ki títi drá.³¹ Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì alì, mà kòlìró àma pátí lovólélè tsà àrà móndí àko dhi na.» Tà tá kònini tàko ko, móndí zyandre dhi i adrélè tá alìle, adrélélè gòle gò, Yésu i dré ndìndì adrézó lókyá ngá nyàzo dhi fbe ko.

³² Ì dré di tombàzo bwátù na kitswálélè lǐle àyi pátí àrà móndí àko dhi na dhi bvó.³³ Di, móndí bí àyi ki nobhá lírà'a dhi i nì tá àrà i dré tá adrézó lǐle lána dhi be. Gò móndí zyandre dhi i dré ngàzo bhàandre títi dhi i lésè, ràle pá sè tsàle àrà nda na drìdrì Yésu i kandràna.³⁴ Di Yésu kàsí bwátù lésè dre dhi, dré mónnyá zyandre lavúlélè nda ki nòzo gò, kizà dòzo áyi togó na àyi ki tà sè. Tàko ko, àyi tá ngóró kábilígyà adrèbhá àyi ki líkílèpi àko dhi i tìni. Di dré kidhózó adrélélè tà bí dhi ki tadhá àyi dré.

³⁵ Ìndró kàndrì dre dhi, akódhi ni lebèbhá i dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, tàá drá dhi: «Kònìdhi àrà bhà àko dhi 'i, ìndì lókyá lavú dre.³⁶ Mí kòfè di látì mónnyá zyandre kòni i dré lizo mányàngá gi nyàle gbàbhú 'ásè ìndì bhà àma làgásè dhi i 'ásè wà.»³⁷ Di, Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi ki tàndi, mì fè ngá àyi dré nyàle dhi àmi.» Ì gò tàá drá dhi: «Mà kòlì tsì làfa lò'wa kámá-rì dhi ki kizá ngbà, mápà gèzo

kitswálé fêle àyi tíí dhi ì dré nyàlè?»^{k 38} Dì Yésu lizí àyi tí dhi: «Àmi mápà íbe ángopí? Mî lì nòá.» Ì kòlì nòá dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Àma mápà íbe nzi, ìndì kosyá íbe rì.»

³⁹ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi, ì kòtukù móndyá tíí nda ì lírílé mbìlìdrì drìsè. ⁴⁰ Gò àyi nda ì dré lírízó ngbungbu nyadhi-nzi, ìndì nyadhi-rì-drì-mudrí. ⁴¹ Dì Yésu kádó mápà nzi nda ì kosyá rì nda íbe dre dhi, dré mì tingázó kurú na bhù na, tà tani zìzo Gìká tí ngá nda ì dri. Dré mápà nda kì tojòzo lanzílé áyi lebèbhá ì dré, ì kòlanzíró móndyá zyandre nda ì dré. Dré kpà kosyá rì nda kì lanzízó àyi tíí dhi ì dré. ⁴² Dì àyi tíí nda ì dré nyàzoá pìzo. ⁴³ Gò akódhi ni lebèbhá ì dré mápà nda kì àmbí kosyá íbe dhi kì lokózó gàlè kánzì mudrí-drì-rì dhi ì sè bíbi. ⁴⁴ Àgo ngá nda kì nyabhá dhi ì tá ngùlù-nzi.

Yésu to atsí tápáriandre drìsè

(À kònò kpà Mátáyò 14:22-33; Yòwánì 6:15-21)

⁴⁵ Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu dré áyi lebèbhá kì 'òzo lile mbàlè bwátù na, ì kòzyaró drìdrì í kandrána tápáriandre ni ta'á na, Bètèsàyídà na. Tàko ko, lè tá rè zyà láti fêle móndyá zyandre nda ì dré lizo 'íká. ⁴⁶ Kòlazi àyi tí dre dhi, dré mbàzo kòngó àlo drìna kitswálé tà ta Gìká be.

⁴⁷ Ngá kàní dre dhi, Yésu ni lebèbhá ì tá bwátù na tápáriandre nda ni kítógá na. Dì, akódhi tá ína kalóma bvò dri. ⁴⁸ Dré nòzoá dhi, áyi lebèbhá nda ì adré tá ru lagù kápí sè kitswálé bwátù zi lile drìdrì, lyãandre dré adrélé vùlè sínyà dri àyi rú dhi sè. Dì ngátsi kítógá àmvolésè dhi, dré ngàzo adrélé atsí to tápáriandre drìsè, adrézó lile áyi lebèbhá nda ì véna, adrélé 'òlè àyi kì lavú. ⁴⁹ Ì kònò akódhi adrérà'a atsí to tápáriandre drìsè dre dhi, ì dré kisùzoá dhi, kòdhi tá móndí líndrí 'ì gò, ì dré ngàzo tetrélé. ⁵⁰ Tàko ko, àyi tíí dhi ì nò tá akódhi gò, tirì dré gàzo àyi léna bí. Dì, gbã kòdhwa, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mî tsi togó! Ma 'ì. Mî ro ngá ko!»

^{k6:37} À adré tá làfa lò'wa kònìdhi ni rú zi «dènári». Dènári àlo dhi tá làfa adrélé fêle móndí àlo dré àzì 'òlè kítú àlo sè dhi tí dhi 'ì. Dì làfa lò'wa kámá-rì kòni ì tá làgí kàdrì 'ì.

⁵¹ Dré mbàzo bwátù na àyi véna gò, lyãandre nda dré rizo adrélé kíri. Di àyi ki líndrí dré gàzo bhwãbhwa. ⁵² Àngyá ko, tà líndríga ró Yésu dré 'òle mápà ni tà sè nda fì tá dhu rè àyi drìna ko, àyi ki togó dré tá adrélé tòmbatòmba dhi sè.

Yésu tídrí dràbhá i bvò Gènèsàrètè àdhya na

(À kònò kpà Mátáyò 14:34-36)

⁵³ Ì kòzya tãpáriandre nda ni ta'á na dre dhi, ì dré tsàzo bvò Gènèsàrètè àdhya na. ⁵⁴ Ì dré tá adrérà'a apfòle bwátù lésè dhi 'á dhi, mónyá kònàle dhi ì dré ndiri Yésu ni nòzo nìle kyá. ⁵⁵ Di ì dré ngàzo tatsíle bvò nda 'àsè títi, adrélé dràbhá ki adó ká'yá i dri, adrézó alíle àyi íbe àrà ángùdhi ì dré yìzoá akódhi lána dhi lé. ⁵⁶ Di àrà títi Yésu dré adrézó líle dhi i 'àsè dhi, gba kàdré bhàandre 'i yà, bhà 'i yà, kó ngalè gbàbhú 'i yà dhi, mónfí ì adré tá àyi ki dràbhá ki adó alízo àyi íbe àrà adrézó ngá lagí dhi i 'àsè. Di ì adré tá akódhi ni ti lizí, kòtayíró dràbhá nda i adrélé ngbà 'í àyi kítá ti tabè kòdhya. Di àyi títi adrèbhá tabèá nda ì adré tá adrílé.

7

Gìká ni kúlí bhèma adrézó mónfí ki labhi lebè dhi

(À kònò kpà Mátáyò 15:1-9)

¹ Kìtú àlo dhi, Fàrisáyò i tãtrítrí kúlí tadhábhá àruka angábhá Yèrúsalémà lésè dhi ì alì tá ru kimó Yésu làga. ² Gò ì dré nòzoá dhi, akódhi ni lebèbhá ki àruka ì adré tá ngá nya drígá be ndí ró. Kòdhi adré tàá dhi, ì adré tá ngá nya drígá dzi àko ró. ³ (Tàko ko, Fàrisáyò i Yúdà ànzi àruka títi dhi íbe dhi, ì adré rè ngbú àyi ki drígá dzi dóro 'íká, gò adrézó ngá nya ndò, ì dré adrélé tròle àyi ki tábhí ki labhi i rú dhi sè. ⁴ Ì kàdré nzìle àrà adrézó ngá lagí dhi lésè dhi, ì adré ngbú àyi ki temvé yí sè 'íká, gò adrézó ngá nya ndò. Ì adré kpà labhi àruka bí dhi ki lebè, adrézó kópò ki dzi lèdrí íbe ìndí sãnè íbe.) ⁵ Di Fàrisáyò nda i tãtrítrí kúlí tadhábhá nda íbe dhi ì dré lizízoá Yésu tí dhi: «Ámi lebèbhá ì adré àma ki tábhí ki labhi

¹7:4 Wárágà àruka Gìká ni Kúlí tisìzo àyi dri dhi ì adré kókpà tàá kònwa dhi: [...ìndí lírìrà adrézó ngá nya dhi íbe].

lebè ko àdho tà sè? Tàko ko, ì adré àyikya ngá nya dríngá be ndí ró.»⁶ Yésu logó àyi dré dhi: «Pròfétà Èsáyà dré tá adrérà'a Giká ni kúlí longó àmi túrúpúbhá ì ró ni ki tà sè dhi 'á dhi, longó tà nda kyá tàzoá dhi:

«Móndyá kòdhi ì adré áma lindrè bha ngbà 'í ti sè.

Di, àyi ki togó vwà ína má rúsè vwàvwà.

⁷ Ì adré lísambò 'o má dré wóyá.

Tàko ko, ì adré tòlí angábhá móndí ì vélésè dhi ki tadhá ngóro tòlí nda ì angá tá má vélésè na t́ni.»^m

⁸ Mì tayí àmíkya tòlí Giká àdhya ì, adrézó tròle labhi móndí kya ì rú.»

⁹ Gò tàá àyi dré dhi: «Mì nì àmíkya adrélé Giká ni tòlí ki bhe gàrà dri, adrézó àmi ki tàndi ki labhi ki líkí dhi dóro. ¹⁰ Tàko ko, Mósè tà tá dhi: «Lè mí kàdré ámi atá ni lindrè bha ámi andre be.»ⁿ Tà kpà dhi: «Dhya adrélépi tà ta kònzí áyi atá rú yà, kó ngalè áyi andre rú yà dhi, lè à kò'o akódhi nda dràle dràdrà.»^o ¹¹ Di, mì adré àmíkya tàá dhi, dhya àlo ni kitswá tàá áyi atá dré yà, kó ngalè áyi andre dré yà dhi: «Ngá má dré tá kitswálé fèle ámi ledé dhi kòròbànì 'i, kòdhi adré tàá dhi, ngá fèle Giká dré dhi 'i.» ¹² Akódhi nda kòtà kònìni dhi, mì adré di vélé akódhi ni tayí tà 'o atá ni dré yà, kó ngalè andre ni dré yà dhi ko. ¹³ Di ásà dhi, mì adré àmíkya Giká ni kúlí bhe gàrà dri, àmi ki labhi mì dré kisúlé àmi ki tábhí ì véna dhi ki tà sè. Mì adré kpà tà bí dhi ki 'o kònìni.»

Tà adrèbhá móndí ki 'o atsálé ndí ró Giká mìlésè dhi ì

(À kònò kpà Mátáyò 15:10-20)

¹⁴ Gò Yésu dré gòzo móndyá zyandre kònàle dhi ki azí, tàzoá àyi dré dhi: «Àmi títi, mì yi vo rè tà kònìdhi, àndu ni nì nìzo ká! ¹⁵ Ngá adrélépi file móndí léna dhi kitswá akódhi ni 'o atsálé ndí ró bwà ko. Be ró dhi, tà adrélépi apfòle móndí lésè

^m7:7 À kònò Èsáyà 29:13.

ⁿ7:10 À kònò Pfòma 20:12; Dùtèrònómè 5:16.

^o7:10 À kònò Pfòma 21:17; Lèvitíkè 20:9.

dhi adré ína akódhi ni 'o atsálé ndí ró dhi nì.» [¹⁶p]

¹⁷ Yésu kòtayí mónyá zyandre nda i dre dhi, dré nzìzo bhàna gò, akódhi ni lebhèhá ì dré kúlí alaala nda ni àndu lizízó tíá. ¹⁸ Akódhi dré tàzoá àyi dré dhi: «Àmi, àmi kókpà tà nìni àko? Mí ni ko tàle dhi, ngá adrélépi file móndí léna dhi kitswá ína akódhi ni 'o atsálé ndí ró bwà ko dhi? ¹⁹ Tàko ko, ngá nda adré file akódhi ni togó na ko. Be ró dhi, adré ína file akódhi ni 'a na gò, adrélé apfòle akódhi ni rúbhá lésè.» (Kúlí nda kòdhi sè dhi, Yésu adré tá tàá dhi, mányàngá tíí dhi ì dóro Giká mìlésè.)

²⁰ Yésu gò tàá dhi: «Tà adrélépi apfòle móndí ni togó lésè dhi ína tà adrélépi akódhi ni 'o atsálé ndí ró dhi 'i. ²¹ Tàko ko, tà adrébhá apfòle móndí ki togó lésè dhi i, tà kòni 'i: tà kònzì kisùle dhi i, ndòtò tà, kugù tà, móndí ki tufuma ni tà, ²² múná tà, ngá lovó ni tà, togó kònzì ni tà, móndí ki litima ni tà, tà swà, lovó kònzì bhàma móndí ì rú dhi ni tà, móndí ki rú tàma kònzì dhi ni tà, drikàdrì ni tà, ìndì tà azaaza. ²³ Tà kònzì nda kòdhi ì adré tíí apfòle móndí ki togó lésè gò, adrélé àyi ki 'o atsálé ndí ró.»

Tòkó àlo sùrú twá ro dhi ka'ì Yésu bàti

(À kònò kpà Mátáyò 15:21-28)

²⁴ Àmvolásà dhi, Yésu dré àrà nda ni tayízó gò, lizo tsàle bvò Tírè làga dhi na. Kònàle dhi, dré fizo dzó àlo na lùzu ró. Lè tá à kòni ì kònàle dhi ko. Dì, kitswá tá ína tà nda ni zu móndí ì dré bwà ko. ²⁵ Dì tòkó àlo zapi ni dré adrézó tíí kònzì íbe í léna dhi kòyi Yésu ni rúbí dre dhi, dré ndiri alìzo adhéle akódhi pá. ²⁶ Tòkó nda tá ína móndí sùrú twá ro tile bvò Fòwíníkè àdhya Siríyà le dhi na dhi 'i. Dì dré ngàzo adrélé Yésu ni ti lizí, kòdroró tíí kònzì nda áyi zapi lésè be dhi bvó. ²⁷ Yésu dré tàzoá drá dhi: «Mí tayí rè zyà ànzimvá ì ngá nya pìzo 'íká. Tàko ko, kitswá ànzimvá ki mápà dòzo bhèle kòkí ì dré dhi ko.» ²⁸ Dì, tòkó nda logó drá dhi: «Mírì, tágba kònnì dhi, ndìndì kòkí mísá zàle dhi ì adré àyikya mápà

^{p7:16} Wárágà Giká ni Kúlí tìsìzo àyi dri drìdrì dhi ì léna dhi, à adré kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Dhya ángùdhi adrélépi bíbhále íbe tà yìzo dhi kòyi!]

kòrònyá ànzimvá ì dré adrélé tayílé ledhélé dhi ki nya kòdhya.»²⁹ Di Yésu tà drá dhi: «Kúlí mí dré logólé kòdhi sè dhi, mí kitswá nzìle. Tírí kònzì nda pfò ámi zapi lésè dre.»³⁰ Di tòkó nda kònzì í bhàna dre dhi, dré áyi zapi nda ni kisúzó adrérà'a ayílé lángá dri. Tírí kònzì nda pfò tá lásà dre.

Yésu tidrí agó àlo bíbhálé be kùdúkùdu ró adrélépi kpà ábhábhá ro dhi

³¹ Àmvolásà dhi, Yésu dré bvò Tírè làga nda ni tayízó gò, lizo lavulé Sídónà 'àsè, ìndì bvò zìle bhàandre Mudrí í ró dhi 'àsè, gòle tsàle tápáriandre Gàlilàyà àdhya làgana. ³² Kònàle dhi, à dré agó àlo bíbhálé be kùdúkùdu ró adrélépi kpà ábhábhá ro dhi ni adzízó Yésu véle, akódhi ni ti lizízó, kòbhàró drígá agó nda dri, akódhi ni tidrízó be dhi bvò. ³³ Di Yésu dré akódhi nda ni drizo lizo ába gàrà dri móndí zyandre í rúsè gò, áyi drígá ànzì ki sòzo akódhi bína. Dré túsú fùzo áyi drígámbíí dri gò, akódhi ni làdra tabèzo ásà. ³⁴ Dré mì tingázó kurú na bhù na gò, la'ázó fèèè, tàzoá dhi: «Èfátà!» (Kòdhi adrè làá tàle dhi: «Mí nzi ru!») ³⁵ Gbã kòdhwa, agó nda ni bíbhálé dré fùzo, akódhi ni làdra dré ru nzìzo gò, dré kidhózó adrélé tà ta dóro. ³⁶ Gò Yésu dré móndyá kònàle dhi ki kodzózó tàzoá dhi, ì kòlongó tà nda ni rúbí dhya àlo dré ko. Di, kàdré véle áyi rúbí ni longoma logá móndí í dré dhi, ì adrè véle rúbí nda ni longó lizo ába drìdrì. ³⁷ Di móndí ki líndrí adrè tá véle gàle bhwábhwa gò, ì dré adrézó tàá dhi: «Tà tíí akódhi dré adrélé 'òle dhi í dóro! Adrè ndìndì móndí bíbhálé be kùdúkùdu ró dhi ki 'o adrélé tà yi, ìndì móndí ábhábhá ro dhi ki 'o adrélé tà ta.»

8

Yésu fè ngá nyàle móndí ngùlù-su dhi í dré

(À kònò kpà Mátáyò 15:32-39)

¹ Àmvolásà dhi, móndí zyandre lavulé dhi ì dré gòzo ru kimó Yésu làga. Àyi nda ì dré tá adrélé ngá nyàle dhi àko dhi sè dhi, Yésu dré áyi lebèbhá ki azízó, tàzoá àyi dré dhi: ² «Má adrè kizà do áma togó na móndyá zyandre kòni ki tà sè. Tàko ko, àma tùmání àyi íbe kítú na, ìndì ngá ì dré kitswálé nyàle dhi véle

yókódhó. ³ Má kòlogó àyi nziè bhàna tàbirí be dhi, ì ni landè ledhézó láti bhálé. Àngyá ko, àyi ki àruka ì angá làwú làvo lésè.» ⁴ Di akódhi ni lebèbhá ì logó drá dhi: «Àrà bhà àko kònìdhi 'á dhi, à ni kitswá mápà kisú fèle àyi dré nyàle pìzo ásà dhi ángwà?» ⁵ Yésu lizí àyi tí dhi: «Àmi mápà fbe ángopí?» Ì logó dhi: «Nzi-drì-rì.»

⁶ Gò Yésu dré tàzoá móndyá zyandre nda ì dré dhi, ì kòlirí bvò dri. Di kádó mápà nzi-drì-rì nda ì dre dhi, dré àwoyà fèzo Giká dré gò, tojòzoá lanzílé áyi lebèbhá ì dré gò, ì dré lanzízóá móndyá zyandre nda ì dré. ⁷ Àyi tá kpà kosyá àruka tsàtsà dhi fbe. Di Yésu dré kpà tà tani zìzo Giká tí kosyá nda ì dri gò, tàzoá áyi lebèbhá ì dré dhi, ì kòlanzí móndyá nda ì dré. ⁸ Di móndyá títi nda ì dré ngá nda ki nyàzo pìzo. Gò akódhi ni lebèbhá ì dré àmbí ni ki lokózó gàle kánzi nzi-drì-rì dhi ì sè bíbi. ⁹ Móndyá ngá nyabhá nda ì tá ànyànyì ngùlù-su. Gò Yésu dré láti fèzo àyi dré nzìzo.

¹⁰ Gbã lókyá nda sè dhi, Yésu ì dré tombàzo bwátù na lebèbhá ni fbe gò, ì dré lizo tsàle bvò Dàlàmanútà àdhya na.

Fàrisáyò ì lizí Yésu tà àlo líndrígá ró dhi ni 'o

(À kònò kpà Mátáyò 16:1-4)

¹¹ Gò Fàrisáyò ì dré alìzo Yésu vélé, adrélé tà kayí akódhi be. Ì adré tá akódhi ni le tabhìle gò, ì dré akódhi ni ti lizízó, kò'oró tà àlo líndrígá ró angálépi Giká vélésè dhi. ¹² Di Yésu dré ngàzo la'álé fèèè gò, tàzoá dhi: «Móndyá ándrò kòni ì adré tà líndrígá ró dhi ni nda nòle àdho tà sè? Má adré tà bàti ta àmi dré: À kitswá tà àlo líndrígá ró dhi ni 'o àyi dré nòle dhi ko.» ¹³ Gò dré àyi ki tayízó, gòzo mbàle bwátù na kitswálé zyàle tãpãríandre ni ta'á na.

Tàkú Fàrisáyò kya ìndì Èródè àdhya

(À kònò kpà Mátáyò 16:5-12)

¹⁴ Di Yésu ni lebèbhá ì tivì tá mápà dòma atsí na dhi. Àyi tá ngbà 'í mápà fbe àlo bwátù na. ¹⁵ Gò Yésu dré àyi ki kodzózó tàzoá dhi: «Mì kònò dóro, mì kàdréro àmi ki líkí tàkú Fàrisáyò kya ìndì Èródè àdhya ki tà sè.» ¹⁶ Di akódhi ni lebèbhá ì

dré ngàzo adrélé tà kayí àyi kòfalèsè adrézó tàá dhi, akódhi tà tá kònini ì dré tá adrélé mápà àko dhi sè. ¹⁷ Yésu dré tà ì dré adrélé tàle nda ni nizo kyá gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì adré àmikya tà kayí mì dré adrélé mápà àko dhi sè àdho tà sè? Mì atógyà dhu rè àmikya tà àlo ko? Mì ni dhu rè tà àlo ko? Àmi ki togó tsì tòmbatòmba bàti? ¹⁸ Àmi mì íbe gò, mì dré adrézó ngá no ko? Àmi bíbhálé íbe gò, mì dré adrézó tà yi ko? Mì tivì vo tà má dré 'òle dhi ì dre? ¹⁹ Má dré tá mápà nzi dhi ki toṅòzo lanzílé mónnyá ngùlù-nzi dhi ì dré dhi, mì gò àmbí ni ki lokó gàle kánzì ángopí?» Ì logó drá dhi: «Mudrí-drì-rì.» ²⁰ Yésu gò lizíá dhi: «Má dré tá kó mápà nzi-drì-rì dhi ki toṅòzo lanzílé mónnyá ngùlù-su dhi ì dré dhi, mì gò àmbí ni ki lokó gàle kánzì ángopí?» Ì logó dhi: «Nzi-drì-rì.» ²¹ Dì Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì ni vo dhu rè tà àlo ko?»

Yésu tidrí agó àlo mì kùdúkùdu ró dhi

²² Àmvolásà dhi, ì dré lizo tsàle bhàandre rú zìle Bètèsàyídà dhi na. Kònàle dhi, à dré agó àlo mì kùdúkùdu ró dhi ni adzízó Yésu vélé, akódhi ni ti lizízó, kòtabèró agó nda, akódhi ni tidrízó be dhi bvó. ²³ Dì Yésu dré mì kùdúkùdu nda ni drígá rùzo, akódhi ni sèzo pfòzo ába bhà nda 'ásè kivì na. Dré túsú fùzo akódhi mi, drígá bhàzo dríá gò, akódhi ni lizízó tàzoá dhi: «Mí adré ngá no?» ²⁴ Agó nda dré mì bhèzo gò, tàzoá dhi: «Má adré móndí ki no ngóro fa ì tñi, di, ì adré atsí to.» ²⁵ Yésu dré gòzo tódhyá áyi drígá bha agó nda mi. Dì akódhi nda dré gòzo mì nzi kàdrì gò, mì ni dré adrízó adrélé ngá títi dhi ki no dóro. ²⁶ Gò Yésu dré akódhi ni logózó nzìle bhàna, tàzoá drá dhi: «Mí kògò fìle bhà kòdhi na ko.»

Pétèró tà ngádra 'á dhi, Yésu Mèsíyà 'i

(À kònò kpà Mátáyò 16:13-20; Lúkà 9:18-21)

²⁷ Àmvolásà dhi, Yésu ì lebèbhá ni íbe dhi ì dré ngàzo adrélé lavúlé bhà tsàtsà bhàandre Kàyisàríyà Fìlípò àdhyà làgàsè dhi ì 'ásè. Látì 'á dhi, akódhi dré lizízóá àyi tí dhi: «Móndí ì adré tàá dhi, ma àdhi 'i?» ²⁸ Ì logó drá dhi: «Móndí àruka ì adré tàá dhi, mì Yòwánì Bàtísimò fèlepi 'i. Àruka ni ì adré tàá dhi, mì Èlìyà 'i. Àruka ni ì adré kó tàá dhi, mì pròfètà ki àlo 'i.» ²⁹ Yésu gò lizíá àyi tí dhi: «Dì

àmi ró dhi, m̀ adr̀ àmikya tàá dhi, ma àdhi 'i?» Pétèró gò logóá drá dhi: «Mí mína Mèsíyà 'i.»³⁰ Gò Yésu dré àyi ki logázó, ì kòlongóro tà nda dhya àlo dré ko.

Yésu longó àyi dràma ni tà, àyi ngàma dràdrà 'àsè dhi be

(À kònò kpà Mátáyò 16:21-28; Lúkà 9:22-27)

³¹ Gò Yésu dré kídhozó adrélé tadhá àyi dré dhi, adr̀ tá làá dhi, Móndí ni Mv́ kònya kizà lavúlé, ìndì Yúdà ànzi ki bhàgo i, kòwánà kàdrì i, ìndì tátírítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì kògà akódhi r̀. Adr̀ tá kpà làá dhi, à kòpfu akódhi dràle gò, kítú na àmvolésè dhi, kòngaró dràdrà 'àsè.³² Yésu adr̀ tá tà nda ni ta àyi dré ngádra 'á. Dì Pétèró dré akódhi ni drizo gàrà dri gò, kídhozó adrélé tà ta akódhi dri tà nda sè.³³ Dì, Yésu dré àyi alázó àyi lebèbhá ki no gò, lawàzo Pétèró dri tàzoá drá dhi: «Sàtánà, mí nga má mìlésè gòle má àmvona! Mí adr̀ tà kisù Giká àdhya t̀ni ko. Be ró dhi, mí adr̀ mína tà kisù móndí kya t̀ni.»

³⁴ Gò Yésu dré móndyá zyandre kònàle dhi ki azízó àyi lebèbhá íbe, tàzoá àyi dré dhi: «Dhya àlo kàdré làá al̀le má vésè dhi, là akódhi nda kòtayí àyi tàndì ni tà, kàdó àyi fa kípakipa gò, kàdréro áma lebè.³⁵ Tàko ko, dhya ángùdhi adrélépi àyi tàndì ni lídrì le tídrílé dhi, a ni àyi lídrì nda ni 'o avìle. Dì, dhya ángùdhi adrélépi ína àyi lídrì fe áma tà sè ìndì Rúbí Tani ni tà sè dhi, a ni àyi lídrì nda ni tídrí.³⁶ Àngyá ko, dhya àlo kòkisú ngá bvò kòndì àdhya i títi gò, àyi tàndì ni lídrì tayízó avìle dhi, akódhi nda kisú ína àdho tà dóro 'i? ³⁷ A ni go àdho ngá fe kòdhya kítswázó àyi lídrì nda ni kisú dhi? ³⁸ Dhya àlo kàdré kanyò ro áma tà sè ìndì áma kúlí ki tà sè móndyá àndrò zàràbhù ro ìndì tàkonzìbhá ro ni i kòfalé dhi, Móndí ni Mv́ ni kókpà adr̀ kanyò ro akódhi nda ni tà sè, lókyá í dré dra agòzo àyi Atá ni mìlanzìlanzi na ángéló lólo dhi íbe dhi tú.»

9

¹ Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Má adr̀ tà bàti ta àmi dré: Móndí àruka adrèbhá àyi ki totó kònwa ni ì kítswá dràle drìdrì ì dré dra Giká ni Òpì nòzo atsàrà'a rìnyí be dhi kandrà ko.»

Yésu ni làsú ladzá ru atsálé lagulagu ró

(À kònò kpà Mátáyò 17:1-13; Lúka 9:28-36)

² Kìtú nzi-drì-àlo àmvolésè dhi, Yésu dré Pétèró ki drizo Yàkóbhò íbe ìndì Yòwánì be gò, ì dré lizo àyi pátí mbàle kòngó àlo mvumvù dhi drìna. Kònàle dhi, Yésu ni làsú dré ngàzo ru ladzá àyi mìle. ³ Akódhi ni kítá ì dré kpà atsázó kemve kpírìkpírì, adrélé lagúlé kítá mómí bvò dri dhi ì dré kitswálé temvélé bwà dhi kya ni lavú. ⁴ Gò Èlìyà ì Mósè be dhi ì dré agázó àyi kandrá, adrélé tà ta Yésu be. ⁵ Di Pétèró dré tàzoá Yésu dré dhi: «Rábbì, dóro ni mà dré adrélé kònwa dhi. Mà kòledé wémà na dhi ì kònwa: àlo ni mí dré, àlo ni Mósè dré, ìndì àlo ni Èlìyà dré.»^q ⁶ (Akódhi tà tá kònìni, dré tá nìle í kitswá àdho tà ta kòdhya ya dhi ko dhi sè. Tàko ko, tirì ga tá àyi léna bǐ.) ⁷ Gò ndùrùku dré apfòzo àyi ki asó rùkù gò, kúlí dré apfòzo làsà tàá dhi: «Kònìdhi áma Mvágó má dré lèle tò dhi 'ì. Mì kòyi akódhi!» ⁸ Gbǎ kòdhwa, ì kònò ngá àyi làgàsè dre dhi, ì dré gòzo véle mómí àzya no àyi íbe ko, ngbà 'í Yésu 'ì kalóma.

⁹ Ì dré tá adrérà'a asíle kòngó nda drilésè dhi 'á dhi, Yésu dré àyi ki kodzózó tàzoá dhi, ì kòtítí tà ì dré nòle nda dhya àlo dré ko, tsàle lókyá Mómí ni Mvǎ dré ngarà'a dràdrà 'ásè dhi 'á. ¹⁰ Di ì dré tà nda ni zùzo tayíle àyi léna, adrézó lizíá àyi kòfalésè ngalè kúlí «ngàma dràdrà 'ásè» nda adrè tá lèá tàle ngíni ya dhi.

¹¹ Gò ì dré Yésu ni lizízó tàzoá dhi: «Tátrítrí kúlí tadhábhá ì adrè tàá dhi, lè Èlìyà kàlì rè zyà Mèsíyà kandrá 'íká àdho tà sè?»^r ¹² Yésu logó àyi dré dhi: «Tà bàti ró dhi, Èlìyà adrè alìle drìdrì tà títi dhi ki ledé. Di, Gìká ni Kúlí adrè kókpà tàá dhi, lè Mómí ni Mvǎ kònya kizà lavúlé, ìndì à kògà akódhi rè dhi àdho tà sè? ¹³ Di, má adrè mána tàá àmi dré dhi, Èlìyà atsá dre. Gò mómí ì dré àyikya akódhi ni 'òzo ngóro ì dré tá lèle dhi tíni, ngóro tisìle akódhi ni tà dri Gìká ni Kúlí na dhi tíni.»

^q9:5 Yúdà ànzi ì véna dhi, rú «Rábbì» kònìdhi, rú adrélé fèle Gìká ni tà tadhálépi dré, adrézó akódhi ni lindrì bha dhi 'ì.

^r9:11 À kònò Màlákì 3:23.

Yésu tírì mváagó àlo tírì kònzì fbe í léna dhi

(À kònò kpà Mátáyò 17:14-21; Lúkà 9:37-43a)

¹⁴ Yésu ì kògò tsàle akódhì nì lebèbhá àruka nda ì véna dre dhi, ì dré mómndí zyandre ru kímóbhá àyi nda ì làgàsè kúrú dhi kì nòzo, tùmání tátírítrí kúlí tadhábhá adrèbhá tà kayí àyi fbe dhi fbe. ¹⁵ Gbã lókyá mómndyá zyandre nda ì dré Yésu nì nòzo dhi sè dhi, àyi kì líndrì dré gàzo gagà gò, ì dré arázó mòdo fe drá. ¹⁶ Gò Yésu dré lizízóá áyi lebèbhá nda ì tí dhi: «Mí adrè tà kayí àyi fbe àdho tà dri?»

¹⁷ Dì agó àlo mómndyá zyandre nda ì kòfalé dhi dré logózóá drá dhi: «Tadhálépi, má adrì áma mváagó alìzo ába mí vélé. Tàko ko, akódhì tírì kònzì akódhì nì 'òlepi atsálé ábhábhá ro dhi fbe í léna. ¹⁸ Tírì nda kàdré akódhì nì ru dhi, adrè akódhì nì abhé kìní mi, kápñùtrá dré adrézó apfòle sílàsà gò, dré adrézó síkáláandrà tsi, adrézó áyi kidzì sè adrélé tòmbátòmba. Má lizí tá ámi lebèbhá kì ti, ì kòdroró tírì nda ká. Dì, ì kitswá tá àyikya bwà ko.» ¹⁹ Dì Yésu logó àyi dré dhi: «Àmi, mómndyá ándrò tà ka'ika'ì àko nì ì, mà nì adrè vélé àmi fbe vwàle lókyá be ángopí? Má nì àmi kì tà mvo vwàle lókyá be ángopí? Mí adrì mvámvá nda alìzo ába má vélé.» ²⁰ Ì dré di alìzo ába. Dì gbã lókyá tírì nda dré Yésu nì nòzo dhi sè dhi, dré ngàzo adrélé mvámvá nda nì kizí rìnyí sè. Akódhì nda dré dhèzo kìní mi, adrélé áyi lílì gò, kápñùtrá dré adrézó apfòle sílàsà. ²¹ Dì Yésu dré akódhì nì atá nì lizízó tàzoá dhi: «Tà kòdhi 'o akódhì kònìni vwàle ángopí?» Atá nì logó dhi: «Kidhólé akódhì nì anzì lésè. ²² Vésè be bí, tírì nda lebhé akódhì àtsí na yà, kó ngalè yí na, kitswázó akódhì nì pfu dràle dhi bvó. Dì mí kòkitswá dhi, mí kòbhà àma kì kizà àma kì ledézó wà!» ²³ Dì Yésu tà drá dhi: «Mí adrè tàá dhi, má kòkitswá yà dhi? Giká rìnyí fbe kitswázó tà títi dhi kì 'o dhya adrélépi áyi ka'ì dhi dré.» ²⁴ Gbã kòdhwà, mvámvá nda nì atá dré yòzoá dhi: «Má adrè ka'íá! Dì, mí kòledé ma, áma tà ka'ika'ì nda dré adrélé yà yà dhi sè!» ²⁵ Yésu kònò mómndyá zyandre nda ì adrè tá aralé àyi vélé dhi dre dhi, dré ligízó tírì kònzì nda be, tàzoá dhi: «Mí, tírì adrélépi mómndí 'o atsálé ábhábhá ro ìndì bíbhálé fbe kùdúkùdu ró nì, má adrè tàá mí dri dhi, mí pfò mvámvá kònìdhi lésè! Mí kògò tàdzí file lána ko!» ²⁶ Dì tírì

nda dré trèzo, mvámvá nda ni kizízó rinyí sè gò, pfòzo lásà lile. Mòndyá nda ì kònò mvámvá nda adrérà'a ayílé àbvò tíni dre dhi, àyi ki àruka ì dré tàzoá dhi: «Drà dre.»²⁷ Dì, Yésu dré akódhi ni drígá rùzo tingázóá gò, akódhi dré áyi totózó áyi pá dri.

²⁸ Bvóá dhi, Yésu ì kònzi bhàna lebèbhá ni íbe adrélé àyi pátí dre dhi, ì dré akódhi ni lizízó tàzoá dhi: «Mà kitswá tá tírì kònzi nda kònàdhi ni dro bwà ko àdho tà sè?»²⁹ Yésu logó àyi dré dhi: «À kitswá ngbà 'í tírì kònzi kára be kònini dhi ki dro pfòle tà zìma Giká tí dhi sè.»

Yésu gò áyi dràma ni tà longó, áyi ngàma dràdrà 'ásè dhi be

(À kònò kpà Mátáyò 17:22-23; Lúkà 9:43b-45)

³⁰ Ì kòtayí àrà nda dre dhi, ì dré ngàzo adrélé lavúlé bvò Gàliláyà àdhyà 'ásè. Yésu lè tá à kònì àyi tá kònàle dhi ko.³¹ Tàko ko, adrè tá tà tadhá áyi lebèbhá ì dré, adrézó tàá dhi: «À ni Mòndí ni Mvá ni lefè kàribhá ì drígá. Ì dré akódhi ni pfùzo dràle gò, kitú na àmvolésè dhi, dré ngàzo dràdrà 'ásè.»³² Dì, kúlí nda ki àndu fì tá ína àyi drina ko. Ì adrè tá kpà ngá ro tà nda ni lizima Yésu tí dhi sè.

Dhya kàdrì lavúlé dhi àdhi 'i?

(À kònò kpà Mátáyò 18:1-5; Lúkà 9:46-48)

³³ Gò ì dré lizo tsàle Kàpàrànwúmà na. Ì dré tá adrérà'a dzó na dhi 'á dhi, Yésu dré lizízóá áyi lebèbhá ì tí dhi: «Láti 'á dhi, m̀ adrè tá tà kayí àmi kòfalésè àdho tà dri?»³⁴ Dì, ì dré kúlí logózó ko. Tàko ko, ì adrè tá àyikya tà kayí nìzoá ngalè dhya kàdrì lavúlé àyi kòfalé dhi àdhi 'i ya dhi.³⁵ Dì Yésu kòlirí dre dhi, dré áyi lebèbhá mudrí-drì-rì nda ki azízó, tàzoá àyi dré dhi: «Dhya àlo kàdré leá adrélé drìdrì m̀ndí ì kòfalé dhi, lè akódhi nda kàdré dhya bvólé ro àyi títi dhi ì kòfalé, ìndì màràbà àyi títi dhi kya ró.»³⁶ Gò dré mvámvá àlo dhi ni adózó bhàle àyi ki kító 'á. Kàdó akódhi nda rùle í drígá dre dhi, dré tàzoá àyi dré dhi:³⁷ «Dhya ángùdhi adrélépi mvámvá kònìdhi tíni dhi ni ka'ì dòle dóro áma rú sè dhi, adrè áma tàndì ni ka'ì kòdhya. Dhya ángùdhi adrélépi áma ka'ì dòle dóro dhi, adrè ngbà 'í áma ka'ì kòdhya ko, adrè kókpà dhya áma amùlepi dhi ni ka'ì kòdhya.»

Jesus with a boy teaching his disciples

Dhya adrélépi ru pfu àma íbe ko dhi, àma ki àlo 'i

(À kònò kpà Lúkà 9:49-50)

³⁸ Gò Yòwànì dré tazoá Yésu dré dhi: «Tadhálépi, mà nò tá agó àlo dhi adrérà'a tirí kònzi ki dro ámi rú sè. Dì mà dré akódhi nda ni logázó, dré tá adrélé àma ki àlo 'i ko dhi sè.» ³⁹ Dì, Yésu logó dhi: «Mì logá akódhi ko. Tàko ko, dhya àlo tà líndrígá ró dhi ni 'òlepi áma rú sè dhi, kitswá ndiri gòle áyi alá tà ta kònzi má rú bwà ko. ⁴⁰ Àngyá ko, dhya ángùdhi adrélépi ru pfu àma íbe ko dhi, àma ki àlo 'i. ⁴¹ Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi ndìndì kópò yí àdhya ni fe àmi dré mvùle, mì dré adrélé mónnyá Krísto àdhya 'i dhi sè dhi, akódhi nda ni làgí ína ni kisú bàti.»

Tà adrébhá móndí ki 'o ledhélé tàkonzì na dhi i

(À kònò kpà Màtáyò 18:6-9; Lúkà 17:1-2)

⁴² «Dì, dhya àlo kàdré ína ànzimvá adrébhá áma ka'ì kòni ki àlo 'o dhèle tàkonzì na dhi, dóro ni tá kírà kàdrì 'ìle akódhi nda kembé gò, akódhi ni bhèzo dràle yíandre na dhi. ⁴³ Ámi drígá kàdré ámi 'o dhèle tàkonzì na nì dhi, lè mí kòli ámi drígá nda. Àngyá ko, mí dré fìle lídrì kóná vèsè kólyá dhi na ngbà 'í drígá be àlo dhi dóro lavúlé, mí dré fìle líferò àtsí ni dré adrézó adrálé ko dhi na drígá be rì dhi rúsè. [^{44 s}] ⁴⁵ Ámi pá kàdré ámi 'o dhèle tàkonzì na nì dhi, lè mí kòli ámi pá nda. Àngyá ko, mí dré fìle lídrì na ngbà 'í pá be àlo dhi dóro lavúlé, ámi bhèle líferò na pá be rì dhi rúsè. [^{46 t}] ⁴⁷ Ámi mì kàdré kó ámi 'o dhèle tàkonzì na nì dhi, lè mí kàngí ámi mì nda. Àngyá ko, mí dré fìle Gìká ni Òpì na ngbà 'í mì be àlo

^{9:44} Wárágà Gìká ni Kúlí tisìzo àyi dri dhi i léna dhi, à adré kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Kònàle dhi, kùbhú adrébhá àbvò nya dhi ì todrà ko na, ìndì àtsí adrélépi kòle dhi adrá kpà ko na.]

^{9:46} Wárágà Gìká ni Kúlí tisìzo àyi dri drìdrì dhi i léna dhi, à adré kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Kònàle dhi, kùbhú adrébhá àbvò nya dhi ì todrà ko na, ìndì àtsí adrélépi kòle dhi adrá kpà ko na.]

dhi dóro lavúlé, ámi bhèle líferò na mì be rì dhi rúsè. ⁴⁸ Kònàle dhi, <kùbhú adrébhá àbvò nya dhi ì todrà ko na, ìndì àtsí adrélépi kòle dhi adrá kpà ko na.>^u

⁴⁹ À ni mónyá tíí dhi ki tà ka'ika'ì tabhì àtsí sè, ì kàdréro tà'í íbe àyi léna.

⁵⁰ Tà'í ngá dóro 'í. Dì, tà'í ni aswaaswa kòtì akílé lásà dhi, mì ni kitswá logóá ngíni? Lè mì kàdré tà'í íbe àmi ki tàndì ì léna, adrézó kpà tà kìdríkìdri íbe àmi kòfalé.»

10

Yésu tadhá tà tòkó tingama ni tà dri

(À kònò kpà Mátáyò 19:1-12; Lúkà 16:18)

¹ Yésu kòtayí àrà nda dre dhi, dré lizo bvò Yùdáyà àdhya na gò, zyàle tsàle Yòròdánè ni ta'á na. Móndí zyandre dhi ì dré gòzo ru kimó akódhi làga gò, dré kìdhózó adrélé àyi ki tadhá, ànzyà gà dré adrélé 'òle dhi tìni.

² Gò Fàrisáyò àruka ì dré àyi ki kisízó ànyi akódhi làga, kitswále akódhi ni tabhì litílé. Dì ì dré lizízóá tíá dhi: «Àma ki tátrítrí kúlí ka'ì, agó kòtingá áyi tòkó dhi 'í?» ³ Akódhi logó àyi dré dhi: «Mósè fè tòlí àmi dré 'òzoá ngíni?» ⁴ Ì logó drá dhi: «Mósè ka'ì tá dhi, agó kòtisì wárágà áyi tòkó ni tingázó gò, mùzoá nzìle.» ⁵ Yésu logó àyi dré dhi: «Mósè tisì tá ína tòlí nda kòdhi àmi dré, àmi ki togó dré adrélé tòmbatòmbe dhi sè. ⁶ Dì, ngá tíí dhi ki bhàma ni kìdhoma 'á dhi, <Gìká bhà tá àyi agó ì tòkó be.>^v ⁷ <Ásà dhi, agó ni áyi atá ni tayí áyi andre be, ru amúzó áyi tòkó be gò, ⁸ àyi rìti nda ì dré atsázó rúbhá àlo ró.>^w Dì ì gò véle adrélé rì ko. Be ró dhi, àyi ngá àlo 'í. ⁹ Ásà dhi, lè móndí ì kòlanzí ngá Gìká dré amúlé nì dhi ko.»

¹⁰ Àmvolásà, ì kòfì dzó na dre dhi, akódhi ni lebhébhá ì dré gòzo akódhi ni lizí tà nda dri. ¹¹ Akódhi logó àyi dré dhi: «Agó ángùdhi áyi tòkó ni tingálépi gò gòzo tòkó àzya adó mòle dhi, adré ína múná tà 'o tòkó ni àlo nda rú. ¹² Kòdhi íbe dhi,

^u9:48 À kònò Èsáyà 66:24.

^v10:6 À kònò Kìdhoma 1:27; 5:2.

^w10:8 À kònò Kìdhoma 2:24.

tòkó ángùdhi áyi agó ni tayílépi gò gòzo agó àzya mo dhi, adré kókpà múná tà 'o.»

Yésu zi tà tani Gìká tí ànzimvá i dri

(À kònò kpà Mátáyò 19:13-15; Lúkà 18:15-17)

¹³ Kìtú àlo dhi, mómí ì adré tá àyi kì ànzimvá kì adrì alìzo àyi íbe Yésu vélé, kòtabèró àyi, tà tani zìzo Gìká tí àyi dri be dhi bvó. Dì, akódhi ni lebèbhá ì dré àyikya lawàzo mómíyá nda i dri tà nda sè. ¹⁴ Yésu kònò tà nda dre dhi, akódhi ni togó dré aswázó gò, dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì tayí ànzimvá kòni i alìle má vélé. Mì logá àyi ko. Àngyá ko, Gìká ni Òpì mómíyá adrèbhá àyi nda i tíni dhi i dré. ¹⁵ Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi adrélépi Gìká ni Òpì ka'ì ànzimvá kya tíni ko dhi, kitswá tàdzí file lána ko.» ¹⁶ Gò dré ànzimvá nda kì adózó rùle í drígá, áyi drígá bhàzo àyi àlo àlo títi dhi i dri, tà tani zìzo àyi dré.

Yésu i agó àlo ngá líyí ro dhi be dhi

(À kònò kpà Mátáyò 19:16-30; Lúkà 18:18-30)

¹⁷ Yésu kònga adrélé lile láti 'àsè dre dhi, agó àlo dhi dré arázó adhélé áyi kórókó titi akódhi kandrá, akódhi ni lizízó tàzoá dhi: «Dhya dóro adrélépi tà tadhá ni, lè má kò'o àdho tà kòdhya kitswázó lídrì kóná vèsè kólyá dhi ni kisú dhi?» ¹⁸ Yésu logó drá dhi: «Mí adré áma zi dhya dóro dhi ró àdho tà sè? Dhya adrélépi dóro dhi yókódhó, ngbà 'í Gìká 'i kalóma. ¹⁹ Mí nì tà tátítrí kúlí dré adrélé tàle à kò'o dhi i be: «Lè mí kòpfu mómí dràle ko. Mí kò'o múná tà ko. Mí kòkugù ngá ko. Mí kòtà tà mómí rú kinzò sè ko. Mí kòdo mómí kì ngá túrúpfú sè ko. Mí kàdré ámi atá ni lindrì bha ámi andre be.»^x ²⁰ Dì agó nda tà drá dhi: «Tadhálépi, má líkí tòlí nda kòdhi i títi, kídhólé má dré tá adrérà'a kàdhúra ro dhi 'á.» ²¹ Yésu dré akódhi ni nòzo lèle sè wě gò, tàzoá drá dhi: «Tayí ngbà 'í mí dré tà àlo kòdhya: Mí lì ámi ngá títi dhi kì lagí, làfa ni ni lanzízó lemerèbhá i dré gò, mí kàdréro ngá làgí be kàdrì dhi íbe bhù na. Dì mí alì adrélé áma lebè.» ²² Agó nda kòyi kúlí nda i dre dhi, akódhi ni mibhalé dré atsázó kizà ro. Gò dré ngàzo

^x10:19 À kònò Pfòma 20:12-16; Dùtèrònómè 5:16-20.

lile kizà be tò, dré tá adrélé ngá íbe zyandre ró dhi sè.

²³ Yésu dré áyi alázó áyi lebèbhá ki no gò, tàzoá àyi dré dhi: «Ngábhá ki fíma Giká ni Òpì na dhi kòkóròko!» ²⁴ Gò akódhi ni lebèbhá nda ki líndrí dré gàzo gagà kúlí nda sè. Di, Yésu dré gòzo tàá dhi: «Áma ànzi i, fíma Giká ni Òpì na dhi kòkóròko! ²⁵ Ngá líyí ni fíma Giká ni Òpì na dhi ína kòkóròko lavúlé, kàmílò dré lavúlé sìnðàni ni bhálé 'àsè dhi rúsè!»^y ²⁶ Di akódhi ni lebèbhá nda ki líndrí dré gàzo véle wáláká ni ni lavú gò, ì dré adrézó lizíá àyi kòfalésè dhi: «Kàdré kònini dhi, àdhi ni kitswá lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú ni?» ²⁷ Yésu dré àyi ki nòzo òhí gò, tàzoá àyi dré dhi: «Móndí i mìlésè dhi, tà nda kòdhi tà kitswálé 'òle bwà ko dhi 'i. Di, Giká adré ína tà nda ni no kònini ko. Akódhi mìlésè dhi, tà àlo kitswálé 'òle bwà ko dhi yókódhó.»

²⁸ Gò Péteró dré tàzoá drá dhi: «Mí nò rè ká! Mà tayí tà tíí dhi i adrézó ámi lebè.» ²⁹ Di Yésu logó àyi dré dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Dhya ángùdhi áyi dzó 'i yà, áyi adrúpi i 'i yà, áyi amvúpi i 'i yà, áyi andre 'i yà, áyi atá 'i yà, áyi ànzi i 'i yà, kó ngalè áyi amvú i 'i yà dhi ki tayílépi áma tà sè ìndì Rúbí Tani ni tà sè dhi, ³⁰ a ni ngá nda ki vúdrì kisú tsàle vésè be nyadhi-nzi lókyá kònidhi sè. A ni dzó ki kisú, adrúpi íbe, amvúpi íbe, andre íbe, ànzi íbe, amvú íbe, túmání tà adrézó áyi mì pfo dhi íbe. Kòdhi íbe dhi, a ni kókpà lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisú lókyá adrélépi alìle dhi sè. ³¹ Di, móndí bí adrèbhá drìdrì nyànomvá dhi ki go adrélé bvólé ro. Móndí bí adrèbhá bvólé ro nyànomvá dhi ki go adrélé drìdrì.»

Yésu gò tódhyá áyi dràma ni tà longó, áyi ngàma dràdrà 'àsè dhi be

(À kònò kpà Mátáyò 20:17-19; Lúkà 18:31-34)

³² Ì dré tá adrérà'a mbàle Yèrúsalémà na dhi 'á dhi, Yésu adré tá lile áyi lebèbhá i kandràna. Àyi nda ki togó adré tá gàle tirì dré. Móndyá adrèbhá lile àyi vésè dhi ì adré tá kpà ngá ro. Di Yésu dré gòzo tódhyá áyi lebèbhá mudrí-drì-rì nda ki dri gàrà dri gò, kidhózó adrélé tà adrèbhá 'òle atsálé í rú dhi ki ta àyi dré. ³³ Tà dhi: «Mì yi rè ká! Mà adré mbàle Yèrúsalémà na. Kònàle dhi, à ni Móndí ni Mvá ni

^y10:25 «Kàmílò» kònidhi, kà'wá kàdrì dònjí tìni dhi 'i.

lefè kòwánà kàdrì ì dríḡá tátírítrí kúlí tadhábhá íbe. Ì dré tà ñòzo akódhì dri kitswálé dràdrà sè gò, akódhì ni fèzo pàgánò ì dríḡá. ³⁴ Àyi nda ì dré akódhì ni gùzo, tùsú lufúzò miá, tswàzoá gò, pñuzoá dràle. Di kitú na àmvolésè dhi, dré ngàzo dràdrà 'ásè.»

Tà Yàkóbhò ì Yòwánì be dhi ì dré zìle Yésu tí dhi

(À kònò kpà Mátáyò 20:20-28)

³⁵ Gò Yàkóbhò ì Yòwánì be, Zèbèdáyò ni ànzì ì ró dhi, ì dré àyi ki kisízò ànyi Yésu làga, tàá drá dhi: «Tadhálépi, mà adré lèá mí kò'o tà mà dré dra zìle mí tí dhi àma dré.» ³⁶ Yésu tà àyi dré dhi: «Mì adré lèá má kò'o àmi dré àdho tà kòdhya?» ³⁷ Ì logó drá dhi: «Ámi Òpì mìlanzìlanzì ro dhi na dhi, mí kòbhà àma lírìlé mí làga: àlo ni ámi dríḡó lésè, àzya ni ámi lidzì lésè.» ³⁸ Di Yésu tà àyi dré dhi: «Mì nì tà mì dré adrélé zìle kòdhi ko. Mì ni kitswá tsì kópò kizà àdhya má dré adrélé 'òle mvùle dhi ni mvu bwà? Mì ni kpà kitswá bàtìsimò kizà àdhya má dré adrélé 'òle dòle dhi ni do bwà?» ³⁹ Ì logó drá dhi: «Mà ni kitswá.» Di Yésu tà àyi dré dhi: «Tà bàti ró dhi, mì ni kópò má dré dra mvùle dhi ni mvu, adrézò kpà bàtìsimò má dré dra dòle dhi ni do. ⁴⁰ Di, kàdré ína móndí dra bhàle lírìlé áma dríḡó lésè yà, kó ngalè áma lidzì lésè yà dhi ki tà sè dhi, tà nda kòdhi nò ma ko. Giká ledé lírìrà nda ì dhya dré kipèle kitswálé lírìlé dríá dhi ì dré.»

⁴¹ Yésu ni lebèbhá mudrì àruka dhi ì kòyi tà zìle nda dre dhi, àyi ki togó dré aswázò Yàkóbhò ì rú Yòwánì be. ⁴² Di Yésu dré àyi ki azízò títi gò, tàzoá àyi dré dhi: «Mì nì tàle dhi, dhya adrélé nòle móndyá bvò kòndi àdhya ki kàdrì ì ró dhi ì adré àyikya òpì nya àyi dri rìnyí sè dhi be. Àyi ki dhya kàdrìkàdrì dhi ì adré kpà tà 'o adrézò àyi ki rìnyí tadhá àyi dré. ⁴³ Di, adré lèá dhi, tà nda kàdré kònèni àmi kòfalé ko. Be ró dhi, lè dhya ángùdhi adrélépi lèá atsálé kàdrì àmi kòfalé dhi, kàdré àmi ki màrábà ro. ⁴⁴ Lè kpà dhya ángùdhi adrélépi lèá adrélé drìdrì àmi kòfalé dhi, kàdré àmi títi dhi ki màrábà ro.^z ⁴⁵ Tàko ko, Móndí ni Mv́á alì bvò dri, móndí ì kàdréró tà 'o í dré dhi bvó ko. Be ró dhi, alì ína kitswálé tà 'o móndí ì dré

^z10:44 «Màrábà» kònèdhi, móndí gìle kitswálé àzì 'o àyi líyí dré dhi ì.

dhi bvó. Alì kpà kitswálé áyi lídrì fe ngóró làgí kàdrì fèle móndí zyandre dhi kì apázó tàkonzì lésè dhi tìni.»

Yésu tidrí Bàràtìmáyò mì kùdúkùdu ró dhi

(À kònò kpà Mátáyò 20:29-34; Lúkà 18:35-43)

⁴⁶ Gò Yésu ì dré tsàzo Yèríkò na lebèbhá ni ìbe. Ì dré tá adrérà'a apfòle bhàandre nda lésè móndí zyandre ìbe dhi 'á dhi, agó àlo mì kùdúkùdu ró rú be Bàràtìmáyò, Tìmáyò ni mvá ro dhi, lírì tá láti làga adrélé ngá zi móndí ì tí. ⁴⁷ Akódhi nda kòyi Yésu Nàzàrétà lésè dhi adré tá lavúlé dhi dre dhi, dré ngàzo adrélé loyóá dhi: «Yésu, Dàwídì ni Mvá, mí bhà áma kizà wà!» ⁴⁸ Móndí bí dhi ì dré adrézó tetrélé akódhi dri, kòtayíró kúlí adrézó kíri. Dì, dré gòzo véle adrélé kúlí loyó wáláká ni ni lavú: «Dàwídì ni Mvá, mí bhà áma kizà wà!» ⁴⁹ Gò Yésu dré áyi kikízó tàá dhi: «Mì azí akódhi.» Dì ì dré mì kùdúkùdu nda ni azízó, tàzoá drá dhi: «Mí tsi togó! Mí nga! Akódhi adré ámi zi.» ⁵⁰ Dì akódhi dré áyi kítá bhèzo gàrà dri, áyi totózó pá dri gò, alìle Yésu véle. ⁵¹ Yésu dré akódhi ni lizízó tàzoá dhi: «Mí adré làá má kò'o mí dré àdho tà kòdhya?» Mì kùdúkùdu nda logó drá dhi: «Rábbì, má lè ngá nòle!» ⁵² Dì Yésu tà drá dhi: «Mí lì! Ámi tà ka'ika'lì tidrí mì dre.» Gbã kòdhwa, akódhi dré kidhózó adrélé ngá no gò, dré ngàzo adrélé Yésu ni lebe láti 'àsè.

11

Yésu fì Yèrúsalémà na ópí tìni

(À kònò kpà Mátáyò 21:1-11; Lúkà 19:28-40; Yòwánì 12:12-19)

¹ Yésu ì dré tá adrérà'a 'òle tsàle Yèrúsalémà na dhi 'á dhi, ì dré tsàzo ànyi bhà rú zile Bètèfágè ìndì Bètàníyà dhi ì kandrà, ànyi kòngó Òlívè fa kya làga. Gò Yésu dré áyi lebèbhá rì dhi kì mùzo lile drìdrì, ² tàzoá àyi dré dhi: «Mì lì bhà àmi kandrà kònàdhi léna. Mì kòfì lána dre dhi, mì ni ndiri púndà mvá 'ìle, à dré dhu rè mbàzo dríá ko dhi ni kisú. Mì atrì akódhi, alìzo ába má véle. ³ Dhya àlo kòlízì àmi tí dhi, «Mì adré 'òá kònìni àdho tà sè?» ya dhi, mì kòtà drá dhi: «Mìrì adré làá nì. A ni dra akódhi ni logó kònwa mbèlè.»»

⁴ Dì ì dré lizo púndà mvá nda ni kisú. À 'í tá akódhi láti làga, dzó àlo dhi tí. Ì dré tá adrérà'a akódhi ni atrì dhi 'á dhi, ⁵ mómí àruka kònàle dhi ì dré lizízóá àyi tí dhi: «Mì adré púndà mvá kòdhi ni tri àdho tà sè?» ⁶ Dì ì dré kúlí logózó àyi dré ngóro Yésu dré tá tàle àyi dré dhi tñi gò, mómíyá nda ì dré àyi ki tayízó lile ába. ⁷ Ì kàsé púndà mvá nda atsázó ába Yésu véle dre dhi, ì dré àyi ki kítá bhèzo dríá gò, akódhi dré mbàzo lírìlé dríá. ⁸ Gò mómí zyandre dhi ì dré àyi ki kítá ki lasézó láti mǐsè. Àyi ki àruka ì dré fa bí ki toṅòzo amvú i 'ásè, lebhézóá láti mǐsè, Yésu kòlavúró dríásà be dhi bvó. ⁹ Dì mómíyá zyandre nda ì dré adrézó lile akódhi kandrána ìndì akódhi vésè, adrélé loyóába dhi:

«Òsánà! Tà tani kàdré dhya adrélépi alìle Mírì ni rú sè dhi dri!^a

¹⁰ Tà tani kàdré òpì àma ki tábhí Dàwídì àdhya adrélépi alìle dhi dri!

Òsánà kàdré Giká kurú na bhù na dhi dré!»^b

¹¹ Dì Yésu dré tsàzo Yèrúsalmà na gò, lile file tépelò na, ngá tíí lána dhi ki no. Dì ìndró dré andrìle dre dhi sè dhi, ì dré pfòzo bhàandre nda lésè akódhi ni lebèbhá mudrí-drì-rì dhi ìbe, gòle lile Bètáníyà na.

Yésu tatrí fígì fa lò'wa 'àlepi ko dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:18-19)

¹² Kítú bvóá dhi sè, ì dré tá adrérà'a apfòle Bètáníyà lésè dhi 'á dhi, tàbirí dré Yésu ni 'òzo. ¹³ Akódhi dré fígì fa àlo dhi ni nòzo bí ni ìbe vwàvwà ro gò, dré lizo nòá ngalè í ni kítswá lò'wa kisú drilána bwà yà dhi. Dì, a ni lí tsàle ànyi làgá dhi, kisú ína lò'wa ni àlomvá ko. Kisú ngbà 'í bí ni ì kòdhya. Tàko ko, lókyá nda tá lókyá adrézó fígì lò'wa ki dhi 'i ko. ¹⁴ Gò dré tàzóá fígì fa nda dré dhi: «Dhya àlo kògò véle lò'wa kisú nyàle mí drìna tàdzí ko!» Dì akódhi ni lebèbhá ì yi kúlí dré tá tàle nda 'í.

Yésu dro mómíyá adrèbhá ngá lagí dhi ì topfòle tépelò 'ásè

(À kònò kpà Mátáyò 21:12-17; Lúkà 19:45-48; Yòwánì 2:13-22)

^a11:9 «Òsánà» kònìdhi adré làá tàle Èbèrè ti sè dhi «rúku».

^b11:10 À kònò Longó ì 118:25-26.

¹⁵ Ì kòtsa Yèrúsalemà na dre dhi, Yésu dré fízo tépelò na gò, dré ngàzo mónnyá adrébhá tá ngá lagí ìndì ngá gí kònàle dhi kì dro topfòle 'àsà. Dré mísá mónnyá adrébhá tá làfa topfó dhi kya kì lebhézó bvò dri, tùmání gbólókó mónnyá adrébhá tá kòbhòlà lagí dhi kya íbe. ¹⁶ Dré kpà ka'izoá dhi, dhya àlo kàdré ngá do lavúzó ába tépelò 'àsè dhi ko. ¹⁷ Gò dré ngàzo adrélé móndí kì tadhá, adrézó tàá dhi: «Gìká nì Kúlí adré tàá dhi:

«À nì áma dzó zi

dzó sùrú tíí dhi ì dré adrézó tà ta má be dhi ró.»^c

Di, mì gò àmikya dzó nda nì bha adrélé

àrà kùgubhá ì dré adrézó àyì kì zu dhi ró!»^d

¹⁸ Kòwánà kàdrì ì tátrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì kòyi tà Yésu dré tá 'òle nda dre dhi, ì dré ngàzo adrélé láti nda kítswázó akódhi nì pfu dràle dhi bvó. Àngyá ko, ì adré tá àyíkya akódhi nì ro, mónnyá zyandre tíí dhi ì dré tá adrélé tà dré adrélé tadhálé dhi kì yi síbhálé be ngbo dhi sè.

¹⁹ Ìndró kàndrì dre dhi, Yésu ì dré pfòzo bhàandre nda lésè lebhèbhá nì íbe.

Tà tadhálé fígì fa 'yòlepi dhi nì tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:20-22)

²⁰ Drùbhì kínó, ì dré tá adrérà'a lavúlé láti 'àsè dhi 'á dhi, ì dré nòzoá dhi, fígì fa nda 'yo tá tsàle kómvo nì na dre. ²¹ Di tà Yésu dré tá tàle dhi dré agázó Pétèró léna gò, dré tàzoá drá dhi: «Rábbì, mí nò rè ká! Fígì fa mí dré tatrílé kònìdhi 'yo dre!»

²² Di Yésu dré tàzoá áyì lebhèbhá ì dré dhi: «Mí kàdré Gìká nì ka'ì bàti! ²³ Má adré tà bàti ta àmì dré: Dhya àlo kàdré tàá kòngó kònìdhi dré dhi, «Mí nga kònwásè lile dhèle yíandre na» gò, dré adrézó tà kayí í léna ko, di, adrézó ína ka'íá dhi tà í dré adrélé tàle nda nì ru 'o káyà dhi, Gìká nì tà nda nì 'o drá. ²⁴ Ásà dhi, má adré tàá àmì dré dhi: Tà ángùdhi mì dré adrélé zìle Gìká tí dhi, lè mì

^c11:17 À kònò Èsáyà 56:7.

^d11:17 À kònò Yèrèmíyà 7:11.

kàdré ka'íá dhi, m̀̀ kisú tà nda dre dhi, di m̀̀ ni kisúá bàti.

²⁵ Kòdhi ́be dhi, m̀̀ kàdré àmi ki totó adrélé tà zi Giká tí gò, m̀̀ dré adrézó tà ́be móndí àlo rú dhi, lè m̀̀ kòtrì akódhi nda ni tàkonzì gò, àmi ki Atá bhù na dhi kòtriró kókpà àmi ki tàkonzì be dhi bvó.» [^{26e}]

À lizí Yésu tí ngalè akódhi ni rìnyí angá ángolésè ya dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:23-27; Lúkà 20:1-8)

²⁷ ́ dré gòzo tódhyá tsàle Yèrusalémà na. Di Yésu dré tá adrérà'a atsílé tépelò ni bhà'álé 'ásè dhi 'á dhi, kòwánà kàdrì ì tátírítrí kúlí tadhábhá ì tsàle bhàgo ́be dhi ì dré alìzo akódhi véle ²⁸ lizíá tíá dhi: «Rìnyí mí dré adrézó tà kòdhi ki 'o dhi angá ína ángolésè? Àdhi fè mí dré rìnyí adrézó tà nda ki 'o dhi nì?» ²⁹ Yésu logó àyi dré dhi: «Má ni kókpà tà àlo dhi ni lizí àmi tí. M̀̀ kòlogó kúlí má tí dhi, má ni kpà tàá àmi dré ngalè rìnyí má dré adrézó tà kòdhi ki 'o dhi angá ángolésè ya dhi. ³⁰ M̀̀ tà rè má dré ká! Bàtísimò Yòwánì dré fèle dhi angá tá ína ángolésè: Giká vélésè, kó ngalè móndí ì vélésè?» ³¹ Gò ì dré dhèzo adrélé tà kayí àyi kòfalésè, adrézó tàá dhi: «Mà kòtà dhi <Bàtísimò nda angá Giká vélésè> dhi, akódhi ni go lizíá àma tí dhi: <M̀̀ ka'ì di Yòwánì ko àdho tà sè?» ³² Di, mà ni kitswá tsì tàá dhi <Bàtísimò nda angá móndí ì vélésè> yà dhi?» (́ tà tá kònìni, ì dré tá adrélé móndyá zyandre dhi ki ro dhi sè. Tàko ko, àyi títi nda ì adré tá ka'íá dhi, Yòwánì tá ína pròfétà 'i.) ³³ Di ì dré logózóá Yésu dré dhi: «Mà nì ko.» Yésu gò tàá àyi dré dhi: «Kàdré kònìni dhi, má kitswá kókpà tàá àmi dré ngalè rìnyí má dré adrézó tà nda ki 'o dhi angá ángolésè ya dhi ko.»

12

Pídhigó vínò líkíbhá kònzi dhi ki tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 21:33-46; Lúkà 20:9-19)

^{e11:26} Wárágà Giká ni Kúlí tisìzo àyi dri drìdrì dhi ì léna dhi, à adré kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Di, m̀̀ kòtrì àmikya tàkonzì móndí ì dré 'òle àmi rú dhi ì ko dhi, àmi ki Atá bhù na dhi kitswá kókpà àmi ki tàkonzì tri ko.]

¹ Gò Yésu dré kídhózó adrélé tà tadhá àyi dré pídhígó sè, adrézó tàá dhi: «Agó àlo dhi bhe tá vínò áyi amvú na. Dré gàrà ni kí tobhàzo kírà sè, bhú gàzo kitswázó vínò lò'wa zwa gò, dzó mvumvù dhi ni sizo kitswázó amvú nda ni líkí. Dré amvú nda ni tayízó vínò líkíbhá àruka i drígá gò, lìzo atsí na làwú làvo na.

² Lókyá vínò lò'wa kizo dhi kòkitswá dre dhi, dré áyi màràbà kí àlo mùzo kitswálé lò'wa ína tíni dhi ni adó vínò líkíbhá nda i véna. ³ Di, ì dré àyíkya màràbà nda ni ruzo tswàle gò, logózóá nzìle drígálé sè. ⁴ Gò amvú líyí nda dré màràbà àzya mùzo lìle àyi véna. Di, ì dré akódhi nda ni drì tswàzo, kanyò fèzo drá. ⁵ Amvú líyí nda dré gòzo màràbà ni na mu lìle gò, ì dré akódhi nda ni pfùzo dràle. Dré gòzo màràbà àruka bí dhi kí mu gò, ì dré àruka ni kí tswàzo, àruka ni kí tufúzó todràle.

⁶ Tayí tá ngbà 'í amvú líyí nda ni mváagó dré lèle tò dhi kòdhya. Di kùdù ro dhi, dré kpà akódhi nda ni mùzo lìle àyi véna. Adré tá kisùá dhi: «Ì ni áma mváagó ni líndrì bha!» ⁷ Di, vínò líkíbhá nda ì dré tàzoá àyi kòfalésè dhi: «Kòndhi dhya dra amvú kòndhi ni kisúlépi tàyilé ro dhi 'i. Mà kòlì akódhi ni pfu dràle, amvú dré tá kitswálé kisúlé tàyilé ro nda kàdréro àma dré!» ⁸ Di ì dré ngàzo akódhi ni ru pfùle dràle gò, àbvò ni ni bhèzo amvú nda 'ásè kivrì na.»

⁹ Yésu gò lizíá dhi: «Mì adré kisùá dhi, amvú líyí nda ni 'òá ngíni? Akódhi ni tsa vínò líkíbhá nda kí tufú todràle gò, gòzo amvú vínò àdhya nda ni tayí móndí àruka i drígá.

¹⁰ Mì nà rè tà tisìle Gìká ni Kúlí na kòndhi ko?

«Kírà dzó sibhá ì dré gàle gàgà dhi,
gò atsálé kírà agógó dzó nda dré adrézó áyi totó dríá dhi ró.

¹¹ Kòndhi tà Mírì dré 'òle nì dhi 'i.

Di tà nda líndrígá ró àma mìlésè!»^f

¹² Gò Yúdà ànzi kí kàdrè ì dré gòzo adrélé láti nda kitswázó Yésu ni ru dhi bvó. Àngyá ko, ì nì tá tàle dhi, akódhi pí tá pídhígó nda àyi rú dhi be. Di, ì dré tá adrélé móndyá zyandre dhi kí ro dhi sè dhi, ì dré akódhi ni tayízó gò, lìzo.

^f12:11 À kònò Longó i 118:22-23.

Kàyìsàrà, Rómà ki òpí kàdrì ni mèdáyì gìma

(À kònò kpà Mátáyò 22:15-22; Lúkà 20:20-26)

¹³ Àmvolàsà dhi, ì dré Fàrìsáyò àruka ki mùzo móndí àruka ópí Èródè àdhya íbe lile Yésu véna, kitswálé akódhi ni 'o la'ile kúlí dré tá adrélé tàle dhi ì sílé dhi bvó.

¹⁴ Àyi nda ì dré tàzoá drá dhi: «Tadhálépi, mà nì tàle dhi, mí adré tròle tà bàti rú dhi be. Mí adré kpà móndí ki lindrì nì tà kisù ko, mí dré adrélé àyi ki no twátwa ko dhi sè. Mí adré kpà Gìká nì tà tadhá tà bàti sè. Dì mí tà rè àma dré ká: Àma ki tátítrí kúlí ka'ì, à kàdré Kàyìsàrà ni mèdáyì gí dhi 'í? Kó ngalè, ka'ì ko? Lè mà kàdré gíá, kó ngalè mà kàdré gíá ko?»

¹⁵ Dì, Yésu dré ína àyi ki túrúpú tà nìzo kyá gò, logózóá àyi dré dhi: «Mí adré àma tabhì litílé àdho tà sè? Mí afè dènàrì àlo dhi má dré nòle.»^g ¹⁶ Dì ì dré làfa lò'wa nda nì fèzo drá. Gò dré lizízóá àyi tí dhi: «Móndí lindrì kònìdhi tsàle rú tisìle dríá kònìdhi be dhi, àdhi àdhya 'í?» Ì logó drá dhi: «Kàyìsàrà àdhya 'í.» ¹⁷ Dì Yésu tà àyi dré dhi: «Mí kàdré dì ngá Kàyìsàrà àdhya nì fe Kàyìsàrà dré, adrézó kpà ngá Gìká àdhya nì fe Gìká dré.» Ì kòyi akódhi ni kúlí nda dre dhi, àyi ki lindrì dré gàzo bhwābhwa akódhi ni tà sè.

Tà lizílé ngangà dràdrà 'àsè dhi ni tà dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 22:23-33; Lúkà 20:27-40)

¹⁸ Àmvolàsà dhi, Sàdùkáyò àruka ì dré alìzo Yésu vélé kitswálé tà lizí tíá. (Àyi nda ì adré tàá dhi, ngangà dràdrà 'àsè dhi yókódhó.) Dì ì tà drá dhi: ¹⁹ «Tadhálépi, Mósè tisì àma dré dhi: «Agó àlo adrélépi mvá àko dhi kòdrà áyi tòkó ni tayí dhi, lè adrúpi nì kòdo tàyítòkó nda mòle, kitswázó ànzì ti áyi adrúpi dràlepi nda dré.»^h ²⁰ Dì àgo nzi-drì-rì adrúpi ró dhi ì tá be. Àyi ki kàyo dré tòkó àlo dhi nì m̀zo gò, dràzo tólò mvá ti àko ró. ²¹ Adrúpi nì nì rì dré tòkó nda nì d̀zo mòle gò, dré kpà dràzo tólò mvá ti àko ró. Tà nda dré kpà ru 'òzo kònìni adrúpi nì nì na rú, ²² tsàle byá adrúpi nì nì nzi-drì-rì rú. Àyi títi nda ì todrà mvá ti àko ró. Kùdù ro dhi, tòkó

^g12:15 «Dènàrì» kònìdhi tá làfa lò'wa adrézó tà 'o àsà Rómà ki òpí 'àsè dhi 'í.

^h12:19 À kònò Dùtèrònómè 25:5-6.

nda dré kpà dràzo. ²³ Dì kítú mómí ì dré dra ngàzo dràdrà 'àsè dhi tú dhi, adrúpi nzi-drì-rì nda ì kòfalé dhi, tòkó nda ni adré tsítsì dhi àdhi dré? Àngyá ko, àyi títi nda ì do tá akódhi mòle àyi dré tòko ró.»

²⁴ Yésu logó àyi dré dhi: «Mì lití àmi ki tàndi ì dre, mì dré Gìká ni Kúlí ì rinyí ni íbe dhi ki nìle ko dhi sè. ²⁵ Kítú mómí ì dré dra ngàzo dràdrà 'àsè dhi tú dhi, ì gò adrélé ru mo ko. Ì gò kpà adrélé àyi ki ànzi ki fe mòle ko. Be ró dhi, ì ni àyikya adré ngóro ángéló bhù na dhi ì tñi. ²⁶ Dì, kàdré ína ngangà dràdrà 'àsè dhi ni tà sè dhi, mì nà rè Mósè ni búkù na, tà Gìká dré tá tàle drá fanzì adrélépi kòle àtsi ró dhi na dhi ko? Akódhi tà tá dhi: «Ma Gìká Àbàràrà àdhyà 'i, Ísàkà àdhyà 'i, ìndì Yàkóbhò àdhyà 'i.»ⁱ ²⁷ Dì Gìká nda Gìká àbvò kya 'i ko. Be ró dhi, akódhi ína Gìká mómíyá lídrì ro dhi kya 'i. Mì lití àmi tà tàndi ró dre.»

Tòlì kàdrì lavúlé dhi

(À kònò kpà Mátáyò 22:34-40; Lúkà 10:25-28)

²⁸ Tátrítrí kúlí tadhábhá ki àlo kòyi àyi nda ì tà kayírà'a àyi kòfalésè dre dhi, dré atógyàzoá dhi, Yésu logó kúlí àyi dré kyá. Dì dré àyi kisízó ànyi akódhi làga, akódhi ni lizí tàzoá dhi: «Tòlì títi dhi ì kòfalé dhi, tòlì kàdrì lavúlé dhi ángùdhi 'i?» ²⁹ Yésu logó drá dhi: «Tòlì kàdrì lavúlé dhi, kònìdhi 'i: «Ìsèrélè ànzi ì, mì yi rè ká! Mírì àma ki Gìká, Mírì 'i kalóma. ³⁰ Lè mí kàdré Mírì ámi Gìká ni le ámi togó sè wáyì, ámi lídrì sè wáyì, ámi tà kisùkisù sè wáyì, ìndì ámi rinyí sè wáyì.»^j ³¹ Tòlì ni rì, kònìdhi 'i: «Lè mí kàdré ámi àzya ni le ngóro mí dré adrélé ámi tàndi ni le dhi tñi.»^k Tòlì àzya kàdrì tòlì rì kòdhi ki lavúlépi dhi yókódhó.»

³² Dì tátrítrí kúlí tadhálépi nda tà drá dhi: «Tadhálépi, tà mí dré tàle kòdhi, tà bàti 'i. Mí tà kyá tàle dhi, Gìká ngbà 'í àlo kwákwá, ìndì àzya ni akódhi rúsè dhi yókódhó. ³³ Adrélé Gìká ni le togó wáyì sè, tà nìni wáyì sè ìndì rinyí wáyì sè dhi, ìndì adrélé dhyá ki àzya ni le dhyá ki tàndi tñi dhi kàdrì lavúlé, kà'wá títi adrélé

ⁱ12:26 À kònò Pfòma 3:6.

^j12:30 À kònò Dùtèrònómè 6:4-5.

^k12:31 À kònò Lèvitíkè 19:18.

zàle mòbòmà ro dhi i rúsè, ìndì ngá tíí adrélé fèle Gìká dré mòbòmà ro dhi i rúsè.»³⁴ Di Yésu kònò akódhi logó tá kúlí tògyá sè dhi dre dhi, dré tàzoá drá dhi: «Mì vwàvwà ro Gìká ni Òpì rúsè ko.»

Di kidhólé lókyá nda sè dhi, dhya àlo dré gòzo véle tà tabhì lizílé akódhi tí ko.

Mèsíyà i Dàwídì be dhi

(À kònò kpà Mátáyò 22:41-46; Lúkà 20:41-44)

³⁵ Yésu dré tá adrérà'a tà tadhá mómí i dré tépelò na dhi 'á dhi, dré lizízóá dhi: «Tátrítrí kúlí tadhábhá i adré tàá dhi, Mèsíyà Dàwídì ni mvá 'i dhi ngíni? ³⁶ Tàko ko, Dàwídì ni tàndì tà tá Tírí Lólo ni rìnyí sè dhi:

«Mírì Gìká tà áma Mírì dré dhi:

Mí alì lírìlé áma dríágó lésè,

tsàle lókyá má dré dra ámi kàrìbhá ki bhàzo

adrélé ámi pá zàle dhi 'á.»¹

³⁷ Kòdhi Dàwídì ni tàndì adré Mèsíyà ni zi áyi Mírì ro. Di Mèsíyà nda ni kítswá kpà adrélé akódhi ni mvá ro ngíningíni ró?»

Di mómíyá zyandre lavúlé nda i adré tá akódhi ni yi lovó sè.

Yésu se mómí ki bí tátrítrí kúlí tadhábhá ki tà sè

(À kònò kpà Mátáyò 23:1-36; Lúkà 20:45-47)

³⁸ Yésu dré rè dhu adrérà'a àyi ki tadhá dhi 'á dhi, dré tàzoá dhi: «Mì kàdré àmi ki líkí tátrítrí kúlí tadhábhá ki tà sè. Àngyá ko, àyi nda i adré kánzò kàtswákàtswa dhi ki le asólé àyi rú, adrézó tatsílé ába mómí i kòfalésè. Ì adré leá dhi, à kàdré mòdo fe àyi dré lindrì sè ngá lagírà i 'ásè. ³⁹ Ì adré leá lírìlé àrà lindrì àdhya lísambò dzó i 'ásè dhi i 'ásè, adrézó kpà leá lírìlé mísá lindrì àdhya gwányá i 'ásè dhi i làgàsè. ⁴⁰ Ì adré tàyítòkó ki ngá ki kàrì tíí. Ì adré kpà tà zi Gìká tí vwàvwà ro, à kònòró àyi be dhi bvó. Di kítú dra tàbvó tàzo dhi tú dhi, à ni tà ño àyi dri tà tàndì ró.»

¹12:36 À kònò Longó i 110:1.

Ngá tàytòkó àlo lemerè ro dhi dré fèle Giká dré dhi

(À kònò kpà Lúkà 21:1-4)

⁴¹ Àmvolàsà dhi, Yésu dré lirízó tépelò na, àrà adrézó làfa fe Giká dré dhi kandrà, adrélé móndí zyandre dhi ki no adrérà'a àyi ki làfa bhe kpúkúbhú adrézó làfa líkí dhi na. Ngábhá bí dhi ì adré tá làfa bhe lána bí. ⁴² Gò tàytòkó àlo lemerè ro dhi dré kpà alízo làfa lò'wa nǝ tsàtsà rì làgí be tsà dhi ki bhe lána. ⁴³ Dì Yésu dré àyi lebèbhá ki azízó, tàzoá àyi dré dhi: «Má adré tà bàti ta àmi dré: Tàytòkó lemerè ro kòdhi bhà ína kpúkúbhú na làfa kàdrì, móndyá àruka títi dhi kya ki lavú. ⁴⁴ Tàko ko, àyi títi nda ì adó àyíkya àyi ki ngá ki drì fèle kòdhya. Dì, tòkó lemerè ro nda adó ína ngá títi í dré tá adrézó ába kitswázó adrélé ásà dhi ì fèle kòdhya.»

13

Yésu longó tépelò ni pfùma ni tà

(À kònò kpà Mátáyò 24:1-2; Lúkà 21:5-6)

¹ Yésu dré tá adrérà'a apfòle tépelò lésè dhi 'á dhi, akódhi ni lebèbhá ki àlo dré tàzoá drá dhi: «Tadhálépi, mí nò rè dzó kàdrì gú kòni ì, àyi ki kírà íbe ká!» ² Dì Yésu logó drá dhi: «Mí nò tsì dzó kàdrì kòni ì 'í? Lókyá adrélépi alìle dhi sè dhi, à gò véle àyi ki kírà ki àlo kisú àzya ni dri ko. À ni kírà nda ki lebhé títi kìní mi.»

Tà dra ru 'obhá lókyá kùdù ni tà tadházó dhi ì

(À kònò kpà Mátáyò 24:3-14; Lúkà 21:7-19)

³ Àmvolàsà dhi, Yésu ì dré lìzo mbàle kòngó Òlívè fa kya drìna gò, akódhi dré lirízó àrà kitswázó tépelò no lásà bwà dhi na. Gò Pétèró, Yàkóbhò, Yòwánì, tsàle Àndréyà be dhi ì dré akódhi ni lizízó àyi pátí, tàzoá dhi: ⁴ «Mí tà rè àma dré, tà nda kòdhi ki atsá ángutú ya dhi ká? Àdho tà ni ru 'o drìdrì tadházó dhi, tà títi nda ì adré 'òle ru 'o káyà dhi nì?»

⁵ Yésu logó àyi dré dhi: «Mì kàdré àmi ki líkí dóro, dhya àlo kòlitéró àmi ko.

⁶ Tàko ko, móndí bí dhi ki alì áma rú sè adrélé tàá dhi, «Ma Mèsíyà 'í!» gò, ì dré móndí zyandre dhi ki litízó. ⁷ Mì ni àdzú ki kpòrò yi ànyi, adrézó kpà àdzú ki rúbí

yi làwú làvo na. Di, mì kòtayí àmi ki togó adrélé gàle ásà dhi ko. Tàko ko, adrélé lèá dhi, tà nda kòdhi ì kò'o rè zyà ru 'íká. Di, lókyá kùdù atsá rè ko. ⁸ Súrú ki àdzú bhu súrú àruka íbe. Òpì ki kpà àdzú bhu òpì àruka íbe. Kàdíkádi ni bvò kosé, ìndì kàrábhò ni dhe àrà twátwa ì 'ásè. Di, tà nda kòdhi ki ngbà 'í adrélé ngóro tòkó ni mváaswa ni kidhoma t́ni.

⁹ Di àmi ró dhi, mì kàdré àmi ki líkí dóro. Tàko ko, à ni àmi ki 'o topfòle tàbvó tǎrà ì 'ásè, adrélé àmi ki bhwa lísambò dzó ì 'ásè. Áma tà sè dhi, mì ni àmi ki totó gùvèrènerè ì kandrá ìndì ópí kàdrì ì kandrá, mì kòkítswáro áma tà mì dré nòle ìndì mì dré yìle dhi ki longó àyi dré be dhi bvó. ¹⁰ Tàko ko, adrélé lèá dhi, à kòlongó rè zyà Rúbí Tani súrú títi ì dré 'íká. ¹¹ Di, à kàdré àmi ki dri tàbvó tàle dhi, mì kòbhà àmi ki togó adrélé lanzile tà mì dré dra tàle àmi rúsè dhi dri dhi ko. Be ró dhi, mì kàdré ndiri tà Gíká dré dra fèle àmi dré tàle lókyá nda sè dhi ni ta kòdhya. Àngyá ko, mì ni adrélé tà nda ni ta àmi ko. Be ró dhi, Tirí Lólo ni adrélé tàà ni.

¹² Mòndí ki àyi ki adrúpi ki lefè todràle kàribhá ì drígá. Ànzi ki atá ki kpà àyi ki ànzi ki lefè todràle. Ànzimvá ki ligí àyi ki tibhá ì rú, adrélé àyi ki 'o todràle.

¹³ Mòndyá títi dhi ki togó kònze bha àmi rú áma tà sè. Di, dhya adrélépi ína togó tsi, adrélé àyi totó tātā tsàle kùdù na dhi ni adrí.»

Kizà kàdrì lavúlé dhi

(À kònò kpà Mátáyò 24:15-28; Lúkà 21:20-24)

¹⁴ «Di mì ni <ngá adrélé gàle gágà adrélépi ngá lólo dhi ki kizá dhi> ni no adrérà'a àyi totó àrà kítswálépi tá kàdré lána ko dhi na.^m (Lè dhya adrélépi tà kòdhi ni na dhi kàdré àndu ni ni ni dóro.) Lókyá nda sè dhi, lè mòndyá dra adrèbhá bvò Yùdáyà àdhya na dhi ì kòlapá ràle kòngó ì drina. ¹⁵ Lè kpà dhya dra adrélépi àyi dzó drina dhi kàsí fìle dzó na, àyi ngá ki do lapázó ába dhi ko.

¹⁶ Dhya dra adrélépi amvú na dhi kògò nzìle í bhàna àyi kítá kidhì àdhya ni do lapázó ába dhi ko. ¹⁷ Kítú nda ì tú dhi, kizà ni adrélé kàdrì tòkó adrèbhá 'a íbe dhi ì

^m13:14 À kònò Dànyélè 9:27; 11:31; 12:11.

dré, ìndì tòkó adrèbhá bà fe ànzimvá ì dré dhi ì dré.¹⁸ Mì kàdré tà zi Gìká tí, àmi kì lapama nda kàdréro kìdhì lókyá sè ko.ⁿ ¹⁹ Tàko ko, kizà kítú nda kya ni adrè kàdrì lavúlé. À nò rè kizà kára be kònini nda ko, kìdhólé Gìká dré bvò bhàrà lésè atsálé ándrò kònìdhi. À kitswá kpà gòle vélé nòá tàdzí ko.²⁰ Kònò Mírì kòkì tá kítú nda kì bvò ko dhi, dhya àlo bvò dri dhi kitswá tá adrìlé bwà ko. Di, Mírì kì ìna kítú nda kì bvò mónnyá í dré zìle dhi kì tà sè.

²¹ Lókyá nda sè dhi, à kàdré tàá àmi dré dhi <Mì nò rè ká, Mèsíyà kònwa!> dhi, mì kòka'ì ko. À kàdré kó tàá dhi <Akódhi kònàle!> dhi, mì kòka'ì ko.²² Tàko ko, mèsíyà kinzò ro dhi kì apfò pròfétà kinzò ro dhi ìbe adrélé tà kàdrì líndrìga ró adrèbhá àyi kì rìnyí tadhá dhi kì 'o, kòkitswá dhi, ì dré ndìndì mónnyá Gìká dré zìle dhi kì litízó.²³ Má longó àmi dré tà nda kòdhi ì tíí drìdrì. Di mì kàdré tàmiiga dri.»

Móndí ni Mv́a ni agòma

(À kònò kpà Mátáyò 24:29-31; Lúkà 21:25-28)

²⁴ «Kítú nda ì tú, kizà kàdrì nda àmvolésè dhi,

<kítú ni mì ni atsá tínimvá ro,

mbă gò vélé mvèle ko,

²⁵ bhìbhínyà kì ledhé bhù lésè,

ìndì rìnyí bhù na dhi kì ru kizí.»^o

²⁶ Di lókyá nda sè dhi, mónnyá tíí dhi kì Móndí ni Mv́a ni no adrérà'a alìle ndùrùku ì 'ásè, rìnyí kàdrì be ìndì mìlanzilanzì kàdrì be.²⁷ Gò akódhi dré áyi ángéló kì mùzo lile áyi mónnyá í dré zìle dhi kì kímó bvò ni pá su dhi ì lésè, kìdhólé bvò ni kùdù lésè, tsàle byá bhù ni kùdù na.»

Tà tadhálé figì fa ni tà rú dhi

(À kònò kpà Mátáyò 24:32-35; Lúkà 21:29-33)

ⁿ13:18 Yúda ànzì kì bvò na dhi, «kìdhì lókyá» kònìdhi, lókyá kìdhì ro kóná àlo na, adrélépi gile vwàvwà ro dhi 'ì.

^o13:25 À kònò Èsáyà 13:10; 34:4; Èzèkyélè 32:7; Yòwélè 2:10; 3:4.

²⁸ «Lè m̀ kàdré tà tadhálé fígì fa nì tà rú dhi nì àndu nì dóro. Fígì fa nì dríti kàdré atsálé màlímáli gò, bí nì dré adrézó ròle dhi, m̀ nì tàle dhi, yǐgú ànyi dhi be. ²⁹ Kókpa kòdhi t́ni, lókyá m̀ dré dra tà nda kòdhi kì nòzo adrérà'a ru 'o dhi tú dhi, lè m̀ kònì tàle dhi, Mòndí nì Mv́a láti 'á, nd̀nd̀ àmi kì dzó tí káyà dhi. ³⁰ Má adré tà bàti ta àmi dré: Mòndyá dra adrèbhá lídrì f̀be lókyá nda sè dhi ì kitswá dràle títí drìdrì tà títí nda ì dré dra ru 'òzo dhi kandrà ko. ³¹ Bhù ì bvò be dhi kì akí. Di, áma kúlí ì kitswá àyikya tàdzí akílé ko.»

Giká nì ngbà 'í lókyá kùdù nì

(À kònò kpà Mátáyò 24:36-44)

³² «Di, dhya àlo nì ína kítú 'í yà, kó ngalè sàà 'í yà tà nda ì dré dra ru 'òzo dhi ko. Nd̀nd̀ àngéló bhù na dhi 'í yà, kó ngalè Giká nì Mv́aagó 'í yà dhi, ì nì ko. Giká Atá nì ngbà 'í nì kalóma. ³³ Adré di lèá dhi, m̀ kàdré àmi kì líkí, adrézó tà̀mìga dri! Tàko ko, m̀ nì ngalè lókyá nda nì atsá àngutú ya dhi ko.

³⁴ Tà nda kòdhi ngóro agó àlo adrélépi 'òle l̀le atsí na dhi àdhya t́ni. Akódhi nda adré rìnyí fe áyi màrábà àlo àlo títí dhi ì dré adrézó àyi kì àzì 'o gò, dré adrézó tàá dhya adrélépi dzóti líkí dhi dré dhi, kàdré tà̀mìga dri. Di dré adrézó dzó nda nì tayí l̀zo. ³⁵ M̀ kàdré di tà̀mìga dri. Àngyá ko, m̀ nì lókyá àngùdhi dzó líyí nda dré dra agòzo ásà dhi ko, gba kàdré ìndró sè yà, ngátsi kítógá sè yà, àgólòwa dré tsírà bherà'a yà, kó ngalè drùbhì sè yà dhi. ³⁶ Di akódhi kàgò ngbò ró dhi, m̀ kòtayí àmi akódhi dré kiséle adrérà'a ayí ko dhi ko. ³⁷ Tà má dré adrélé tàle àmi dré kòndhi, má adré kpà tàá mòndyá títí ì dré: M̀ kàdré tà̀mìga dri!»

14

Yúdà ànzi kì kàdrì ì ndà láti Yésu nì rùzo pf̀le dràle

(À kònò kpà Mátáyò 26:1-5; Lúkà 22:1-2; Yòwánì 11:45-53)

¹ Tayí tá kítú rì gwányá Pásikà àdhya ì Mápà tàkú àko dhi àdhya be dhi ì dré atsázó. Kòwánà kàdrì ì tátrítrí kúlí tadhábhá f̀be dhi ì adré tá láti nda kitswázó Yésu nì ru túrúpfú sè, pf̀le dràle. ² Di, ì adré tá tàá dhi, ì kò'o tà nda gwányá

Pásikà àdhyà tú ko, mónnyá zyandre dhi ì kòlígíró àyi íbe ko sè.

Tòkó àlo dhi dà màlàsì Yésu dri

(À kònò kpà Mátáyò 26:6-13; Yòwánì 12:1-8)

³ Lókyá nda sè dhi, Yésu lì tá Bètànyà na, file Simónà atú kàrí dré tá rùle dhi ni dzó na gò, dré lírízó mísá làga kitswálé ngá nya. Gò tòkó àlo dhi dré afizó mòlàngì mvá ledélé àlàbàsterè sè, gàlepi màlàsì làgí kyàkyà dhi sè bí dhi be.^p À ladhí tá màlàsì nda tsèrèlè nàradà sè.^q Di tòkó nda dré mòlàngì nda ni ti nòzo gò, màlàsì nda ni dàzo Yésu dri. ⁴ Mòndí àruka adrèbhá tá dzó nda 'á dhi ì kònò tà nda dre dhi, àyi kí togó dré aswázó gò, ì dré adrézó tàá àyi kòfalésè dhi: «À kizá tsì màlàsì kòdhi àdho tà sè? ⁵ Kònò à ni tá kitswá làgí láfa lò'wa kámá-na sè gò, làfa nda ni fèzo lemerèbhá ì dré!»^r Di ì dré adrézó tòkó nda ni ndrì tà tándì ró.

⁶ Di, Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì tayí tòkó kònìdhi. Mì adrè akódhi ni drì kizá àdho tà sè? Tà dré 'òle má dré kòdhi, tà avélépi tò dhi 'ì. ⁷ Àngyá ko, mì adrè ngbú adrélé lemerèbhá íbe àmi kòfalé, ìndì mì kitswá àyi kí ledé lókyá ángùdhi mì dré adrélé lèle dhi sè. Di, mì kitswá ngbú adrélé tùmání má be ko. ⁸ Tòkó kònìdhi 'o tà dré tá kitswálé 'òle dhi kòdhyà. Dà màlàsì má rú drìdrì, kitswázó áma rúbhá ledé bhàle mógó na dhi bvó. ⁹ Má adrè tà bàti ta àmi dré: Àrà títi bvò wáyi 'ásè à dré dra Rúbí Tanì longózó dhi ì 'ásè dhi, à ni kókpà tà tòkó kònìdhi dré 'òle kòdhi ni títi, akódhi ni tà kisùzo.»

Yùdàsì ì yi ru kòwánà kàdrì íbe, kòlefèró Yésu àyi drígá

(À kònò kpà Mátáyò 26:14-16; Lúkà 22:3-6)

¹⁰ Àmvolàsà dhi, Yùdàsì Ìsikàrìyótà, Yésu ni lebèbhá mudrí-drì-rì dhi kí àlo dré

^p14:3 Àlàbàsterè kònìdhi, kírà kemve kpíríkpírí làgí be kàdrì, adrézó mòlàngì ledé ásà dhi 'ì.

^q14:3 Nàradà kònìdhi, dò àlo tàdzí be dóro ìndì làgí be kàdrì, adrézó màlàsì ladhí ásà dhi 'ì.

^r14:5 À adrè tá làfa lò'wa kòni kí rú zi «dènàri». Dènàri kámá-na kòni ì tá làfa adrélé fèle mòndí àlo dré àzì 'òle kóná àlo sè dhi tí dhi 'ì.

ngàzo lile tà ta kòwánà kàdrì fbe, kitswázó Yésu ni lefè àyi drígá dhi bvó. ¹¹ Àyi nda ì kòyi tà dré tàle nda dre dhi, ì dré lenzézó ásà gò, ì dré lazízóá dhi, ì ni làfa fe drá. Di Yùdàsì dré kidhózó adrélé lókyá dóro Yésu ni lefèzo àyi drígá dhi ni nda.

Yésu ì nya gwányá Pásikà àdhya lebèbhá ni fbe

(À kònò kpà Mátáyò 26:17-25; Lúkà 22:7-14, 21-23; Yòwánì 13:21-30)

¹² Gwányá Mápà tàkú àko dhi àdhya ni kitú ni àlo adrézó kábilígyà mvá Pásikà àdhya ni pfu dràle mòbòmà ro dhi sè dhi, Yésu ni lebèbhá ì dré akódhi ni lizízó tàzoá dhi: «Mí adrè lèá dhi, mà kòlì ngá ladhí mí dré gwányá Pásikà àdhya ni nyàzo dhi ángwà?» ¹³ Di Yésu dré àyi lebèbhá rì dhi kì mùzo, tàzoá àyi dré dhi: «Mì lè bhàandre na. Mì ni drì si agó àlo adrélépi yì do lìdrí na dhi be. Mì dhe akódhi nda bvó. ¹⁴ Dzó dré dra fìzo lána dhi na dhi, mì kòtà dzó nda ni líyí dré dhi: «Dhya tà tadhálépi dhi adrè ámi lizí: Dzó 'a kìle mà dré kitswázó Pásikà nya áma lebèbhá fbe dhi ángwà?» ¹⁵ Di akódhi nda ni dzó 'a kìle kàdrì kurú na dhi ni tadhá àmi dré. À tobhà mísá ì ngá àruka fbe tayílé lána gànzi ró. Mì kòladhí ngá àma dré kònàle.» ¹⁶ Di akódhi ni lebèbhá nda ì dré lizo bhàandre na gò, ì dré tà títi nda kì kisúzó ngóro dré tá tàle àyi dré dhi tíni. Gò ì dré ngá ladhízó kitswázó gwányá Pásikà àdhya ni nya.

¹⁷ Ìndró kàndrì dre dhi, Yésu ì dré tsàzo lírílé mísá làgàsè tùmání akódhi ni lebèbhá mudrí-drì-rì dhi fbe. ¹⁸ Ì dré tá adrèrà'a ngá nya dhi 'á dhi, Yésu dré tàzoá dhi: «Má adrè tà bàti ta àmi dré: Àmi kì àlo adrélépi ngá nya tùmání má be dhi ni áma lefè kàribhá ì drígá.» ¹⁹ Di kizà dré àyi kì 'òzo gò, àyi àlo àlo títi dhi ì dré kidhózó adrélé tàá drá dhi: «Zakó ína ma 'ì ko?» ²⁰ Akódhi logó àyi dré dhi: «Akódhi nda àmi mudrí-drì-rì ni kì àlo 'ì. Akódhi dhya adrélépi mápà so má be sàni àlo na dhi 'ì. ²¹ Tà bàti ró dhi, Móndí ni Mv́a ni li dràle ngóro tisìle akódhi ni tà dri Gìká ni Kúlí na dhi tíni. Di, kizà ni ína adrè kàdrì dhya dra Móndí ni Mv́a nda ni lefèlepi dhi dré! Dóro ni tá dhya nda ni tìle ko dhi.»

Mírì ni rúbhá ì kàrí ni be dhi

(À kònò kpà Mátáyò 26:26-30; Lúkà 22:14-20; 1 Kòrítòbhá i 11:23-25)

²² Ì dré tá adrérà'la ngá nya dhi 'á dhi, Yésu dré mápà adózó, tà tani zìzo drìà Gìkà tí gò, ñòzoá fèle áyi lebèbhá i dré gò, tàzoá dhi: «Mì do nyàle. Kònìdhi áma rúbhá 'i.»

²³ Dré kpà kópò adózó, àwoyà tàzo Gìkà dré gò, fèzoá àyi dré. Dì àyi tíí nda ì dré mvùzoá. ²⁴ Dré tàzoá àyi dré dhi: «Kònìdhi áma kàrí adrélépi tà Gìkà dré bhàle ru yìzo móndí fbe dhi ni 'o kitswálé tíí dhi 'i. Kàrí nda ni kutú móndí zyandre i dré.^s ²⁵ Má adré tà bàti ta àmi dré: Má gò véle vínò mvu ko, tsàle kítù má dré dra vínò tídhí ro dhi ni mvùzo Gìkà ni Òpì na dhi tú.»

²⁶ Dì ì dré longó ngòzo lenzézó Gìkà ni rú sè gò, ì dré pfòzo lile mbàle kòngó Òlívè fa kya drìna.

Yésu longó dhi, Pétèró ni áyi ga

(À kònò kpà Mátáyò 26:31-35; Lúkà 22:31-34; Yòwánì 13:36-38)

²⁷ Gò Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Àmi tíí, mì ni áma tayí adrélé kalóma. Tàko ko, Gìkà ni Kúlí adré tàá dhi:

«Má ni kábilígyà líkílépi ni tswa dràle gò,
à dré kábilígyà nda ki 'òzo ayílé.»^t

²⁸ Dì, má kònga mána dràdrà 'ásè dre dhi, má ni li drìdrì àmi kandrána Gàliláyà na.» ²⁹ Dì Pétèró tà drá dhi: «Tágba mónnyá tíí dhi ì kòtayí mi yà dhi, má kitswá mána ámi tayí tàdzí ko!» ³⁰ Yésu logó drá dhi: «Má adré tà bàti ta mí dré: Ndìndì ngátsi ándrò kònìdhi sè, drìdrì àgólòwa dré dra tsírà bhèzo vèsè be rì dhi kandrá dhi, mí ni mína áma ga vèsè be na.» ³¹ Dì, Pétèró gò logóá drá rìnyí sè dhi: «Tágba kòkitswá mà dré dràzo túmání mí be yà dhi, má kitswá tàdzí ámi ga ko.» Gò Yésu ni lebèbhá àruka tíí dhi ì dré kókpà tàzoá kònìni.

Yésu zi tà Gìkà tí Gètèsèmánì na

(À kònò kpà Mátáyò 26:36-46; Lúkà 22:39-46)

^s14:24 À kònò Pfòma 24:8; Yèrèmíyà 31:31-34.

^t14:27 À kònò Zàkàríyà 13:7.

³² Àmvolàsà dhi, Yésu ì dré lizo lebhà ni ìbe tsàle àrú rú zìle Gètèsèmànì dhi na. Gò dré tazoá àyi dré dhi: «Mì liri kònwà, má kòlìró adrélé tà zi Gìkà tí.»

³³ Dré Pètèró ki drizo Yàkòbhò ìbe ìndì Yòwànì be í vèsè. Gò akódhi ni togó dré kidhózó adrélé kizà nya, adrézó lanzìle lavúlé. ³⁴ Dì dré tazoá àyi dré dhi: «Áma togó adrè nòle kizà dré, tsàle ndìndì dràdrà mìle. Mì kàdré kònwà, adrélé tàmìga dri.»

³⁵ Kòlì vwàle àyi rúsè tsà dre dhi, dré dhèzo kìnì mi adrélé tà zi Gìkà tí, kòkìswá mìlàsà dhi, lókyá kizà àdhya nda kòngaró í rúsè be dhi bvó. ³⁶ Adré tá taa dhi: «Ábbà, Tátá, mì rìnyí ìbe kitswázó tà tí tí dhi ki 'o. Mí kòdo kópò kizà àdhya kòdhi má vélésè wà. Dì, mí kò'o tà má dré adrélé lèle dhi kòdhyà ko. Be ró dhi, mí kò'o tà mí dré adrélé lèle dhi kòdhyà.»

³⁷ Gò dré gòzo àyi lebhà nda ì véna, àyi ki kisú ayí na. Dré tazoá Pètèró dré dhi: «Sìmónà, mí adrè ayí ko? Mí kitswá tá tsì adrélé tàmìga dri ngbà 'í sàà àlo bwà ko? ³⁸ Lè mì kàdré tàmìga dri, adrélé kpà tà zi Gìkà tí, kòtayíró àmi tà dré tabhìle, àmi ki 'òzo dhèle tàkonzì na dhi ko. Bàti, dhyá ki togó àtsi ró adrézó tà dóro 'o. Dì, dhyá ki rúbhà ína yàyà.»

³⁹ Yésu dré gòzo tódhyá lèle tà zi Gìkà tí ngóro dré tá zìle drìdrì dhi tìni. ⁴⁰ Gò dré gòzo tódhyá gòle àyi ki kisú ayí na, àyi ki mì dré tá adrélé ayí ro dhi sè. Dì ì nì tá vélé ì ni kúlì logó drá ngìni ya dhi ko.

⁴¹ Bvóá dhi, dré gòzo gòle àyi lebhà nda ì véna vèsè ni na sè, taa àyi dré dhi: «Mì adrè dhu rè ayí ko, adrézó lovólé? Kitswá dre. Lókyá atsá dre. Mì nò rè ká! À adrè 'òle Mòndí ni Mvá ni lefè tàkonzìbhà ì drígá. ⁴² Mì nga, mà kòlìró! Dhyà adrélépi áma lefè dhi atsá dre!»

Yésu ni rùma

(À kònò kpà Mátáyò 26:47-56; Lúkà 22:47-53; Yòwànì 18:3-12)

⁴³ Gbã kòdhwà, Yésu dré rè dhu adrèrà'a tà ta dhi 'á dhi, Yùdàsì, akódhi ni lebhà mudrì-drì-rì dhi ki àlo dré atsázó. Adrì tá í vèsè mòndí zyandre angábhà kòwànà kàdrì ì, tatrìtrì kúlì tadhábhà ì ìndì bhàgo ì vélésè dhi ì be. Àyi nda ì ru tá sápi ì fa ìbe àyi drígá. ⁴⁴ Yùdàsì adrélépi 'òle Yésu ni lefè nda tà tá àyi dré dhi, í

ni akódhi àdhi 'i yà dhi ni tadhá àyi dré dhi kònini: «Dhya má dré dra kamulé dhi, akódhi 'i. Mì kòru di akódhi, drizoá lizo ába, adrézó likiá dóro.»⁴⁵ Di Yùdàsì nda dré ndiri áyi kisizó ànyi Yésu làga, tàá drá dhi: «Rábbi!» Dré akódhi ni kamúzó.⁴⁶ Gò mónyá nda ì dré dhèzo Yésu dri, akódhi ni ru.⁴⁷ Di, dhya adrèbhá tá Yésu làga dhi ki àlo dré ngàzo áyi sápi asé gò, kòwánà ki kàdrì ni màràbà ni bí bvwàzo kile.

⁴⁸ Yésu dré tàzoá àyi dré dhi: «Ma vo kùgú 'i gò, mì dré adrézó alile sápi íbe ìndì fa íbe kitswálé áma ru ni?»⁴⁹ Kìtù àlo àlo títi ì sè dhi, má adrè tá àmi kòfalé, adrélé tà tadhá tépelò na dhi, mì ru tá ma ko. Di, tà kòdhi ì atsá kònini, kitswálé tà tisìle áma tà dri Giká ni Kúlí na dhi ì kò'oró ru be dhi bvó.»⁵⁰ Gò akódhi ni lebèbhá títi dhi ì dré akódhi ni tayízó lapázó.

⁵¹ Kàdhùrà àlo kítá asólépi í rú ngbà 'í àlo dhi dré ngàzo adrélé Yésu ni lebè. À adrè tá 'òle akódhi ni ru ká,⁵² di, dré lapázó ràle bvólíí ro, kítá ína ni tayí.

Yésu pfò kòwánà ki kàdrì ì kandrà bhàgo kàdrì íbe

(À kònò kpà Mátáyò 26:57-68; Lúkà 22:54-55, 63-71; Yòwánì 18:13-14, 19-24)

⁵³ Gò ì dré Yésu ni drizo lizo ába kòwánà ki kàdrì bhàna. Di kòwánà kàdrì ì, bhàgo ì ìndì tátítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì dré ru kimózó títi kònàle.

⁵⁴ Di Pétèro ro dhi, lebè tá ína Yésu lará ro, tsàle byá kòwánà ki kàdrì nda ni bhà'alé na. Dré fizo lirílé tépelò likíbhá ì kòfalé, adrélé àtsí yo àyi íbe.

⁵⁵ Kòwánà kàdrì nda ì bhàgo kàdrì nda íbe títi dhi ì adrè tá tà adrélé tàle Yésu rú dhi ki nda, kitswázó akódhi ni 'o dràle dhi bvó. Di, ì kisú tá àyikya tà àlo ko.

⁵⁶ Mòndí bí dhi ì adrè tá tà ta akódhi rú kinzò sè. Di, tà ì dré adrélé tàle nda ì kisú tá ru ko.⁵⁷ Gò mòndí àruka ì dré ngàzo tà ta akódhi rú kinzò sè kònini:⁵⁸ «Mà yi akódhi adrèrà'a tàá dhi: «Má ni tépelò mòndí ì dré sile nì kòndhi ni pfu, gòzo àzya ni mòndí ì dré sile nì ko dhi ni si kitú na àmvolésè.»⁵⁹ Di, ndìndì tà ì dré tàle akódhi rú nda kisú ína ru ko.

⁶⁰ Gò kòwánà ki kàdrì dré ngàzo áyi totó àyi kandrà, liziá Yésu tí dhi: «Mí logó mína kúlí tà dhya kòni ì dré adrélé tàle mí rú kòdhi ì sè ko?»⁶¹ Di, Yésu adrè tá ína kíri, kúlí logó àko ró. Gò kòwánà ki kàdrì nda dré gòzo liziá tíá dhi: «Mì

Mèsíyà, Gìkà kitswálépi rúku sè dhi ni Mváagó 'i?» ⁶² Yésu logó drá dhi: «Ma 'i. Di mì ni Móndeí ni Mvá ni no adrérà'a lírìlé Gìkà rìnyí líyí ni dríágó lésè. Mì ni kpà akódhi ni no adrérà'a agòle ndùrùku bhù na dhi i 'ásè.» ⁶³ Di kòwánà ki kàdrì nda dré àyi kítá lasízó kizà dré gò, tàzoá dhi: «Mà ni di go vélé móndí àruka kitswábhá tà ta akódhi rú dhi ki nda àdho tà sè? ⁶⁴ Mì yi làdhá dré dhàle Gìkà rú kòdhi àmi ki bíbhálé sè dre. Mì adré di kisùá ngíni?» Di àyi títi nda i dré tà ñòzo akódhi dri kitswálé dràdrà sè.

⁶⁵ Gò àyi ki àruka i dré ngàzo adrélé túsú lufú akódhi mi. I dré akódhi ni mì dròzo gò, adrézó akódhi ni tisi, adrézó tàá drá dhi: «Mí longó rè tà pròfétà ro ká!» Gò tépelò líkíbhá i dré kpà akódhi ni dòzo, adrélé mì tosálé.

Pétèró gà Yésu rè

(À kònò kpà Màtáyò 26:69-75; Lúkà 22:56-62; Yòwánì 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Lókyá nda sè dhi, Pétèró tá ína tàbhù na, bhà'álé nda na. Gò mvátòkó àlo kòwánà ki kàdrì ni màràbà ro dhi dré atsázó ⁶⁷ Pétèró ni no adrérà'a àtsí yo. Dré akódhi ni nòzo dhi gò, tàzoá dhi: «Mì tá kókpà tùmání Yésu Nàzàrètà lésè dhi be.» ⁶⁸ Di, Pétèró dré ína tà nda ni gàzo rè, tàzoá dhi: «Má ni ngalè mí adré àdho tà ta ya dhi ko.» Gò dré ngàzo pòle bhà'álé nda 'ásè, àyi totó láti adrézó afilé dhi 'á. Gbã kòdhwa, àgólòwa dré tsírà bhèzo.

⁶⁹ Mvátòkó nda kònò akódhi kònàle dre dhi, dré gòzo tàá móndyá adrèbhá tá akódhi làga dhi i dré dhi: «Dhya kòndi àyi ki àlo 'i!» ⁷⁰ Di Pétèró dré gòzo tódhyá tà nda ni ga rè.

Gí ko, àyi adrèbhá tá Pétèró làga nda i dré tàzoá drá dhi: «Mì àyi ki àlo 'i bàti! Tàko ko, mi kókpà móndí angálépi Gàlìláyà lésè dhi 'i.» ⁷¹ Di Pétèró dré ngàzo mònndrà si, tàzoá dhi: «Tátrítrí kàdré má dri, má kàdré kinzò ta dhi! Má ni agó mì dré adrézó tà ni ni ta kòdhi ko!» ⁷² Gbã kòdhwa, àgólòwa dré gòzo tsírà bhe vésè ni rì sè. Gò kúlí Yésu dré tá tàle Pétèró dré dhi dré agázó lána. Tà tá dhi: «Dridrì àgólòwa dré dra tsírà bhèzo vésè be rì dhi kandrà dhi, mí ni áma ga vésè be na.» Gò Pétèró dré dhèzo adrélé ngòle.

Yésu pfò Pilátò kandra

(À kònò kpà Mátáyò 27:1-2, 11-14; Lúkà 23:1-5; Yòwánì 18:28-38)

¹ Ngá kòwa dre dhi, kòwánà kàdrì ì, tátrítrí kúlí tadhábhá ì tùmání bhàgo kàdrì ìbe títi dhi ì dré ru yìzo Yésu dri. Di ì dré akódhi ni adròzo gò, drìzoá lizo fèá Pilátò, Rómà ki gùvèrènerè drígá.

² Gò Pilátò dré lizízoá Yésu tí dhi: «Mì, mì ópí Yúdà ànzì kya 'ì?» Yésu logó drá dhi: «Ámì tàndì mí tà dre.» ³ Gò kòwánà kàdrì nda ì dré dhèzo adrélé Yésu ni asíkì tà bí dhi ì sè. ⁴ Di Pilátò dré gòzo lizíá tíá dhi: «Mí logó mína kúlí ko? Mí yi rè tà títi ì dré adrélé tàle mí rú dhi ì ká!» ⁵ Di, Yésu logó véle ína kúlí ko. Gò Pilátò ni líndrí dré gázo ásà.

À nò tà Yésu dri kitswálé dràdrà sè

(À kònò kpà Mátáyò 27:15-26; Lúkà 23:13-25; Yòwánì 18:39-19:16)

⁶ Kóná àlo àlo títi, gwányá Pásikà àdhya tú dhi, Pilátò adré tá dhya ángùdhi bádzó na, móndí zyandre dhi ì dré adrélé zìle í tí dhi ni trì àyi dré. ⁷ Lókyá nda kònàdhi sè dhi, agó àlo rú be Bàrábà dhi tá bádzó na móndí àruka ìbe, ì dré tá móndí ki kodzólé ligílé dhi sè, ìndì ì dré tá móndí pfùle dràle dhi sè. ⁸ Di móndí zyandre dhi ì kòmbà tsàle Pilátò véna dre dhi, ì dré kidhózó adrélé akódhi ni ti lizí, kò'oró ànzyà gá dré tá adrélé 'òle àyi dré dhi tìni. ⁹ Di Pilátò dré àyi ki lizízo tàzoá dhi: «Mì adré lèá dhi, má kòtrì àmì dré ópí Yúdà ànzì kya kònìdhi?» ¹⁰ Lizí tá àyi kònìni tàko ko, nì tá tàle dhi, kòwánà kàdrì ì fè tá Yésu í drígá ngbà 'í dirèma sè dhi be. ¹¹ Di, kòwánà kàdrì nda ì dré móndyá zyandre nda ki 'a tífízó, ì kòziró Pilátò tí kòtrìró Bàrábà àyi dré kòdhya. ¹² Gò Pilátò dré lizízoá àyi tí dhi: «Mì adré dì lèá dhi, má kò'o dhya mì dré adrélé zìle ópí Yúdà ànzì kya ró kònìdhi sè ngíni?» ¹³ Di ì dré kúlí yòzo tàzoá dhi: «Mí tidí akódhi fa kipakipa dri!» ¹⁴ Pilátò gò lizíá dhi: «Akódhi 'o àdho tà kònzi 'ì?» Di ì dré gòzo adrélé tetrélé rìnyí sè, adrézó loyóá dhi: «Mí tidí akódhi!»

¹⁵ Pilátò adré tá móndyá zyandre nda ki togó le 'òle kinílé. Di dré Bàrábà ni trìzo

àyi dré. Dré Yésu ni 'òzo bhwàlè gò, akódhi ni fèzo kitswálé tidílé fa kípakípa dri dhi bvó.

Sòdá ì gu Yésu

(À kònò kpà Mátáyò 27:27-31; Yòwánì 19:2-3)

¹⁶ Gò sòdá ì dré Yésu ni drìzo fìzo ába gùvèrènerè nda ni dzó kàdrì ni bhà'álé na. Ì dré sòdá àruka tíí dhi ki azízó ru amú àyi fbe akódhi làgàsè. ¹⁷ Gò ì dré kánzò kǎ asózó rúá, fanǎ kùtsi ró dhi ni pàzo kùla ró asólé dríá. ¹⁸ Dì ì dré ngàzo adrélé mòdo fe drá, adrézó tàá dhi: «Mòdo mí dré, ópí Yúdà ànzi kya ni!» ¹⁹ Ì adré tá akódhi ni drì tswa kòzó sè, adrézó túsú lufú rúá. Ì adré tá kpà kórókó titi akódhi kandrà, sùle ngóro ì adré tá akódhi ni lindrì bha na tìni. ²⁰ Ì kògu akódhi kònini dre dhi, ì dré kánzò kǎ nda ni avùzo rúásà, gòzo akódhi ni kítá ki tosó rúá. Gò ì dré akódhi ni drìzo pfòzo ába, kitswálé tidílé fa kípakípa dri dhi bvó.

Yésu ni tidima fa kípakípa dri dhi

(À kònò kpà Mátáyò 27:32-44; Lúkà 23:26-43; Yòwánì 19:17-27)

²¹ Ì dré tá adrérà'a apfòle kònalésè dhi 'á dhi, ì dré agó àlo rú be Sìmonà, angálépi Kìrénè lésè dhi ni nòzo adrérà'a agòle amvú lésè.^u Akódhi nda tá Àlìgìzándrè ki atá Rúfù be dhi 'i. Dì ì dré akódhi ni 'òzo rìnyí sè adrélé fa kípakípa Yésu àdhya ni do.

²² Gò ì dré Yésu ni drìzo lizo ába tsàlè àrà rú zìle Gòlògótà dhi na. (Rú nda kòdhi adré làá tàlè dhi «Àrà drìfà àdhya».) ²³ Kònàlè dhi, ì dré vìnò amulé àlókò rú zìle mírè dhi be dhi ni fèzo akódhi dré mvùle. Dì, dré ína gàzoá rè. ²⁴ Dì ì dré akódhi ni tidízó fa kípakípa dri gò, dzègé vùzo nìzoá ngalè ì ni akódhi ni kítá ki lanzí àyi kòfalésè ngíni ya dhi.^v ²⁵ Lókyá akódhi ni tidízó nda tá sàà nzi-drì-su drùbhì sè dhi 'i. ²⁶ À tisì tá tà tà nòzo akódhi dri dhi wárágà dri kònini: «Ópí Yúdà ànzi kya». ²⁷ À tidí tá kpà kùgubhá rì dhi i fa àruka i drìsè akódhi làgàsè: àlo ni

^u15:21 «Kìrénè» kònìdhi tá bhàandre bvò Libíyà àdhya lé, bvò kàdrì Àfìríkà àdhya lé dhi 'i.

^v15:24 À kònò Longó i 22:19.

dríagó ni lésè, àzya ni lidzí ni lésè. [²⁸w]

²⁹Móndyá adrébhá tá lavulé àrà nda 'àsè dhi ì adré tá akódhi ni lodhá, adrézó àyi ki drì ya, adrézó tàà dhi: «Á! Mì tá kitswálépi tépelò pfu gòzo siá kítú na àmvolésè ni, ³⁰mí así di fa kípakipa kòdhi drilésè ámi tàndi ni tidrí wà!»

³¹Kòwánà kàdrì ì tatrítrí kúlí tadhábhá íbe dhi ì adré tá kpà akódhi ni gu kònini, adrézó tàà àyi kòfalésè dhi: «Akódhi tidrí móndí àruka ì 'í. Di, kitswá ína áyi tàndi ni tidrí bwà ko! ³²Adré làá dhi, Mèsíyà, ópí Ìsèrélè ànzi kya kòdhi kàsí nyànomvá fa kípakipa drilésè, mà kònòró tà nda akódhi ni ka'izo be dhi bvó!» Kùgubhá tidílé akódhi be nda ì adré tá kpà akódhi ni lodhá kònini.

Yésu ni dràma

(À kònò kpà Mátáyò 27:45-56; Lúkà 23:44-49; Yòwánì 19:28-30)

³³Kítú rírì sè dhi, tínímvá dré bvò ni mì dòzo wáyi, tsàle sáà na kítú rírì àmvolésè dhi na. ³⁴Di sáà na nda sè dhi, Yésu dré liyízó kúlí 'u'ù sè tàzoá dhi: «Èlòyì, Èlòyì, léma sàbàkátánì?» Kòdhi adré làá tàle dhi: «Áma Giká, áma Giká, mí tayí ma àdho tà sè?» ³⁵Móndí àruka adrébhá tá kònale dhi ì kòyi kúlí nda dre dhi, ì dré tàzoá dhi: «Mí yi rè ká! Akódhi adré Èllyà ni zi.» ³⁶Gò àyi ki àlo dré ràzo mbèlè ngá vòdhovódho dhi ni adó, vìnègàrì dàzo lána, dròzoá kòzó sílé, tingázóá kuru fèle Yésu dré mvùle gò, tàzoá dhi: «Mà kòtayí rè akódhi, nòzoá ngalè Èllyà ni atsá akódhi ni tirí fa kípakipa drilésè yà dhi.» ³⁷Di, Yésu dré trèzo kúlí 'u'ù sè gò, dràzo.

³⁸Gbã lókyá nda sè dhi, kítá 'ìle tépelò ni 'a lakízó dhi dré lasízó 'a be rì, kídholé drì lésè tsàle pá na. ³⁹Rómà ki sòdá ki kàdrì adrélépi áyi totó Yésu kandrà dhi kònò akódhi drà tá ngíni ya dhi dre dhi, dré tàzoá dhi: «Dhya kòdhi tá ína Giká ni Mvágó 'í bàti!»

⁴⁰Tòkó àruka ì tá kpà kònale, adrélé tà nda ki no lará ro. Àyi kòfalé dhi tá:

^w15:28 Wárágà Giká ni Kúlí tisìzo àyi dri drìdrì dhi ì léna dhi, à adré kúlí kòni ki kisú kònwa ko: [Di tà tisìle Giká ni Kúlí na dhi ì 'o tá ru kònini. À tisì tá dhi: «À amú akódhi nàle drìkònzìbhá íbe.»] À kònò Èsáyà 53:12.

Màríyà Màngàdàlénè, Màríyà Yàkóbhò kàdhùrà ro dhi ki andre Yósè be dhi, tsàle Sàlómè. ⁴¹ Àyi nda ì adré tá Yésu ni lebè Gàliláyà na, adrézó tà 'o drá. Tòkó àruka bǐ alìbhá akódhi be Yèrúsalmà le dhi ì tá kpà kònàle be.

Yésu ni rúbhá bhàma mógó na dhi

(À kònò kpà Mátáyò 27:57-61; Lúkà 23:50-56; Yòwánì 19:38-42)

⁴² Kìtú nda tá kítú adrézó tà ledé sàbátù kandrá dhi 'i. Di ìndró kàndrì dre dhi, ⁴³ agó àlo rú be Yòséfà angálèpi Àrìmátáyà lésè dhi dré lizo Pìlátò véna. Akódhi nda tá Yúdà ànzi ki bhàgo kàdrì ki àlo rúku ró dhi 'i. Adré tá kpà ína Giká ni Òpì letè nòle. Di akódhi kòtsa Pìlátò véna dre dhi, dré Yésu ni rúbhá zìzo tíá tirì àko. ⁴⁴ Pìlátò kòyi Yésu drà dre dhi dre dhi, akódhi ni líndrì dré gàzo. Dré sòdá ki kàdrì azízó, lizízóá tíá ngalè akódhi drà dre bàti yà dhi. ⁴⁵ Kòyi tà nda tá kònìni dhi sòdá ki kàdrì nda tí dre dhi, dré láti fèzo Yòséfà dré rúbhá nda ni dòzo. ⁴⁶ Di Yòséfà dré kítá kemve gèzo lizo ába gò, dré rúbhá nda ni tirízó fa kipakipa drìlèsè, lambézóá kítá nda sè gò, lizo bhàá mógó àlo gàle kírà na dhi na. Dré kírà kàdrì dhi ni alízó bhàle mógó nda tí. ⁴⁷ Màríyà Màngàdàlénè ì Màríyà Yósè ni andre ró dhi be dhi, ì nò tá àrà rúbhá nda ni bhàzo dhi 'i.

16

Yésu ni ngàma dràdrà 'ásè dhi

(À kònò kpà Mátáyò 28:1-10; Lúkà 24:1-12; Yòwánì 20:1-18)

¹ Sàbátù kòlavú dre dhi, Màríyà Màngàdàlénè, Màríyà Yàkóbhò ni andre, ìndì Sàlómè be dhi ì dré dò tàdzí be dóro dhi ni gèzo, kitswázó lile dàá Yésu ni rúbhá rú dhi bvó. ² Di kítú ni àlo pòsò àdhyà sè, ngá kòwa dre dhi, ì dré ngàzo drùbhì kíno láti do adrézó lile mógó na. ³ Láti 'á dhi, ì adré tá lizíá àyi kòfalèsè dhi: «Àdhi ni kírà li mógó tísè mà dré kitswázó file lána bwà dhi nì?» ⁴ Di, ì kòtingá mì dre dhi, ì dré nòzoá dhi, à li kírà kàdrì gú nda mógó tísè dre.

⁵ Ì kòfì mógó nda na dre dhi, ì dré kàdhùrà àlo kánzò kemve asólèpi í rú dhi ni nòzo, adrérà'a lírìlé mógó nda na dríagó lésè. Gò àyi ki togó dré gàzo tirì dré.

⁶Di, akódhi dré tazoá àyi dré dhi: «Mî tayí àmi kí togó adrélé gàle tirì dré ko. Mî adré Yésu Nàzàrètà lésè, tidílé fa kípákípa dri dhi ní nda kòdhyà. Akódhi kònwa yókódhó. Nga ína dràdrà 'ásè dre! Mî nò rè àrà tá rúbhá ní ní bhàzo ní ká. ⁷Di mî lì tàá akódhi ní lebèbhá í dré tùmání Pétèró be dhi: «Akódhi adré lìle àmi kandrána Gàliláyà na. Kònàle dhi, mî ní akódhi ní no ngóro dré tá tàle àmi dré dhi tîni.»»

⁸Di tòkó nda kí líndrí dré gàzo bhwàbhwa, ì dré kpà adrézó lyàle lyàlyà gò, ì dré ngàzo lapálé mógó nda lésè. Di, ì tà tá àyíkya tà àlo dhyà àlo dré ko, ì dré tá adrélé ngá ro dhi sè.^x

Márokò ní búkù ní kùdù

(À kònò kpà Mátáyò 28:9-20; Lúkà 24:13-53; Yòwánì 20:11-23; Tà 'òle dhi í 1:6-11)

⁹[Yésu kònga dràdrà 'ásè drùbhì kínó kítú ní àlo pòsò àdhyà sè dre dhi, dré rè zyà agázó Màríyà Màgàdàlénè í dré tá tirí kònzi nzi-drì-rì dhi kí dròzo lásà dhi kandrá. ¹⁰Gò akódhi nda dré ngàzo lìle rúbí nda ní longó dhyà adrèbhá tá tùmání Yésu be gò, ì dré adrézó àwó ngo, adrézó tongólé akódhi ní tà sè dhi í dré. ¹¹Di, àyi nda ì kòyi tàle dhi, Yésu lídrì ro, ìndì Màríyà nò akódhi dre dhi dre dhi, ì dré àyíkya ka'izoá ko.

¹²Àmvolásà dhi, Yésu dré gòzo àyi tadhá làsú be twá àyi lebèbhá rì dhi í dré, ì dré tá adrérà'a lìle gbàbhú na dhi 'á. ¹³Di àyi nda ì dré gòzo rúbí nda ní longó àyi

^x**16:8** Wárágà àruka búkù Márokò àdhyà ní tìsìzo àyi dri drìdrì dhi ì adré akílé 16:8 àmvolésè. Kòdhi adré tàá dhi, à adré Márokò 16:9-20 kúsú àyi nda ì léna ko. Wárágà àruka ì léna dhi, à adré kó 16:9-20 kúsú. Wárágà àruka ì léna dhi, à adré kó kúlí kòni kí kúsú 16:8 àmvolésè: [Gò ì dré lizo tà tíí tàle àyi dré nda kí longó tàli ró Pétèró ì dré arúpi ní íbe. Àmvolásà dhi, Yésu ní tàndì dré àyi nda kí mùzo lìle bvò wáyi 'ásè kídhólé kítú dré apfòrà lésè tsàle kítú dré ndìrà na, kíswálé kúlí lólo kíswálépi akílé bwà ko dhi ní longó móndyá tíí ì dré, ì kàdríró lídrì kóná vésè kólyá dhi ní kúsú be dhi bvò. Kàdré kònìni!]

ki arúpi i dré gò, àyi nda ì dré kpà àyi ki kúlí ka'izo ko.

¹⁴ Kùdù ro dhi, Yésu dré gòzo áyi tadhá dhya mudrí-dri-àlo nda i dré, ì dré tá adrerà'a lirílé mísá làgàsè dhi 'á. Gò dré tà tàzo àyi dri, àyi ki tà ka'ika'ì dré tá adrélé yàya dhi sè, ìndi àyi ki togó dré tá adrélé tòmbátòmba dhi sè. Tàko ko, ì ka'ì tá àyikya dhya akódhi ni nobhá mì sè akódhi ni ngàma dràdrà 'ásè dhi àmvolésè dhi ki kúlí ko. ¹⁵ Gò dré tàzoá àyi dré dhi: «Mì lè bvò wáyi 'ásè Rúbí Tani longóbe mónyá tíí Gìká dré bhàle dhi i dré. ¹⁶ Dhya ángùdhi dra Rúbí Tani nda ni ka'ilepi gò, bàtísimò dòzo dhi ni adrí. Di, dhya ángùdhi Rúbí Tani nda ni ka'ilepi ko dhi, Gìká ni tà bha akódhi nda dri. ¹⁷ Gìká ni tà twátwa líndrígá ró kòni ki fe mónyá ka'ìbhá dhi i dré adrélé 'òle dhi kòdhya: Áma rú sè dhi, ì ni tírí kònzì ki dro topfòle móndí i lésè. Ì ni ti twátwa tídhí ro dhi ki ta. ¹⁸ Ì ni nì ki ru àyi drígá. Di ì kòmvu lòmà yà dhi, lòmà nda kitswá àyi ki 'o kònzì àlomvá ko. Ì ni kpà drígá tobhà dràbhá i rú gò, àyi nda ì dré gòzo adrílé.»

¹⁹ Di Mírì Yésu kòtà tà nda i àyi dré dre dhi, Gìká dré akódhi ni dòzo bhù na gò, akódhi dré lirízó Gìká ni drígágo lésè. ²⁰ Di akódhi ni lebèbhá nda ì dré ngàzo lìle Rúbí Tani longóbe àrà tíí bvò dri dhi i 'ásè. Mírì adré tá tà 'o àyi íbe, adrézó tadhá dhi, áyi kúlí ì dré tá adrélé longólé nda tà bàti 'i, tà líndrígá ró dré fèle àyi dré adrélé 'òle dhi i sè.]